

ΠΑΡΟΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
Κ.Ε.Μ.Π.Α.Θ.
Αριθμός Άδειας
4036

ΕΛΤΑ
Hellenic Post

ΕΝΤΥΠΟ ΚΛΕΙΣΤΟ ΑΡ. ΑΔΕΙΑΣ 1856/2004 ΚΕΜΠΑ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΛΤΑ 2355

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ (Ε.Μ.Υ.Ε.Ε.)
Ίω. Γενναδίου 14 115-21 Αθήναι
Τηλ. 210-72.72.253. Fax: 210-72.72.251
ISSN 1105-7203

Λόγος ν', ακούς
Λόγος ν', ακούς
Λόγος ν', ακούς
Ραδιόφωνο

ΡΑΔΙΟΦΩΝΙΚΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΙΕΡΕΙΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΕΤΟΣ ΝΣΤ' • ΤΕΥΧΟΣ 1 • ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2007

Ε
Υ
Τ
Υ
Χ
Ε
Σ

Τ
Ο
Ν
Ε
Ο
Ν

Ε
Τ
Ο
Σ

ΕΤΟΣ
Α
Γ
Ι
Ο
Υ
Ι
Ω
Α
Ν
Ν
Ο
Υ

Χ
Ρ
Υ
Σ
Ο
Σ
Τ
Ο
Μ
ΟΥ

ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

Μηνιαίο περιοδικό για τους ιερείς

Ιωάννου Γενναδίου 14, 115 21 ΑΘΗΝΑ
Τηλ: 210 72.72.234, Fax: 210 72.72.247
e-mail «Εφημερίων»: lhatzifoti@hotmail.com

ΕΚΔΙΔΕΤΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑ
του Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης
Ἑλλάδος κ. ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
Κλάδος Ἐκδόσεων
τῆς Μορφωτικῆς καὶ Ἐπικοινωνιακῆς
Υπηρεσίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

ΕΚΔΟΤΗΣ:
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺν τῆς Ἱ. Συνόδου
Ἀρχιμ. Κύριλλος Μισακούλης
Ἰασιῶν 1, 11521 Ἀθήνα

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΚΔΟΣΕΩΣ:
Λίτσα Ἰ. Χατζηφώτη

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ:
Σωκράτης Μαυρογόνατος
Ἰασιῶν 1, 11521 Ἀθήνα

Στοιχειοθεσία - Ἐκτύπωση - Βιβλιοδεσία
ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
Ἰασιῶν 1 - 115 21 Ἀθήνα
Τηλ.: 210-7272.356 - Fax 210-7272.380
http://www.apostoliki-diakonia.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἐπισκοπικά Γράμματα Σεβ. Μητροπολίτου Ἀchelώου	σελ. 3
Ὁ ἱερός Χρυσόστομος καὶ ἡ καθημερινή ζωὴ τῆς ἐποχῆς μας Μ.Γ. Βαρβούνη	σελ. 4-5
Καινοτόμοι ἀγωνιστές Ἀρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα	σελ. 6
Ἡ Βασιλικὴ τοῦ ἁγ. Κλήμεντος Ἀρχιμ. Ἰγνατίου Σωτηριάδου	σελ. 7
Ἱερός Κλήρος καὶ 1821 Παναγιώτου Ἀργ. Ἀγγελοπούλου	σελ. 8
Συμβαίνουν - Συνέβησαν - Θὰ Συμβοῦν	σελ. 9-14
Ἐντυπώσεις ἀπὸ μίᾶ Ἑνορία	σελ. 15
Χρονο-λογικά Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου	σελ. 16-17
Τί εἶναι χρόνος; Ἀρχιμ. Χριστοφόρου Νάνου	σελ. 18-19
Οἱ Πατέρες μιλοῦν γιὰ τὸ πένθος Πρωτοπρ. Σπυρίδωνος Λόντου	σελ. 20-21
Σκέψεις καὶ προβληματισμοὶ γιὰ τὴν λειτουργία τῶν κατηχητικῶν συνάξεων Ἀρχιμ. Γεωργίου Χρυσοστόμου	σελ. 22-23
Εἰκρίνεια, ρυθμὸς, καὶ «ταπεινὸν» ἦθος Πρωτοπρ. Βασιλείου Θερμοῦ	σελ. 24-25
Τὸ βῆμα τῶν ἀναγνωστῶν	σελ. 26
Εἰδήσεις καὶ Σχόλια Κωνσταντίνου Χολέβα	σελ. 27-28
Βιβλιο-Δισκο-παρουσιάσεις	σελ. 29
Ὁ Λόγος τοῦ Θεοῦ: Ἀρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου	σελ. 30
Φωτογραφικὰ Στιγμιότυπα	σελ. 31

ΕΞΟΦΥΛΛΟ:

Ἡ εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου εἶναι ἔργο τοῦ Μιχαὴλ Δαμασκηνοῦ, χρονολογεῖται στὸ β' μισὸ τοῦ 16ου αἰ. καὶ βρίσκεται στὸ Μητροπολιτικὸ Μέγαρο τῆς Κέρκυρας. Ὅπως ἀναφέρει ὁ κ. Π. Βοκοτόπουλος στὸ βιβλίο «Βυζαντινὴ καὶ Μεταβυζαντινὴ Τέχνη στὴν Κέρκυρα», ποὺ ἐκδόθηκε ἀπὸ τὴν Ἱ. Μ. Κερκύρας τὸ 1994 καὶ ἀπὸ τὸ ὁποῖο προέρχεται ἡ φωτογραφία, ἡ εἰκόνα ἦταν παραγγελία τοῦ Κερκυραίου Ἀποστ. Αὐλωνίτη, στελέχους τῆς Ἑλληνικῆς Κοινότητος τῆς Βενετίας καὶ πατέρα τοῦ Θωμᾶ Φλαγγίνη, καὶ εἶχε τοποθετηθεῖ στὸν Ἱ. Ν. τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου τῆς Κέρκυρας ποὺ κατεδαφίστηκε τὸ 1578. Ἀπὸ τὸ 1623 φυλασσόταν στὸν Ἱ. Ν. Ταξιάρχη Μιχαὴλ ποὺ κι αὐτὸς καταστράφηκε τὸ 1940 κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Ἑλληνοϊταλικοῦ πολέμου.

Ἐπισκοπικά Γράμματα

Ἀγαπητὲ Συμπρεσβύτερε,

Εἶσαι Ὁρθόδοξος Ἱερεύς. Εἶσαι ἔγγαμος καὶ οἰκογενειάρχης. Ἔχεις σύζυγο καὶ παιδιά. Ἡ ἱερατικὴ οἰκογένεια εἶναι μιά «κατ' οἶκον» Ἐκκλησία, τὴν ὁποία καλεῖσαι νὰ φροντίζεις, ὅπως καὶ τὴν τοπικὴ ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα, τὴν Ἑνορία σου.

Στὴ σχέση σου μετὰ τὴν οἰκογένεια πρέπει νὰ ἀποφεύγεις δύο ἀκρότητες: τὴν ἀπόλυτη ἀπασχόληση μετὰ τὴν Ἑνορία μετὰυτόχρονη πλήρη ἐγκατάλειψη τῆς Οἰκογένειας, καθὼς καὶ τὴν ἀπόλυτη ἀπασχόληση μετὰ τὴν Οἰκογένεια, μετὰυτόχρονη πλήρη ἐγκατάλειψη τῆς Ἑνορίας.

Τὴν οἰκογένειά σου πρέπει, κατ' ἀρχάς, νὰ τὴν θεωρεῖς ὡς χωρὸ πειραματικῆς ἀσκήσεως τοῦ ποιμαντικοῦ ἔργου σου. Ὅ,τι ἐφαρμόξεις πειραματικὰ στὸ χωρὸ τῆς οἰκογένειας, μπορεῖς στὴ συνέχεια νὰ τὸ ἐπιδώξεις στὸν εὐρύτερο χωρὸ τῆς Ἑνορίας. Ἀπὸ τὴν ἀποψη αὐτῆ, ὁ Ὁρθόδοξος ἔγγαμος Ἐφημέριος εἶναι σὲ πλεονεκτικὴ θέση ἔναντι τῶν ἀγάμων Ἱερέων. Ἡ ἐνσυνείδητη, μάλιστα, λειτουργία τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας, ὡς «κατ' οἶκον» Ἐκκλησίας, ἐξασφαλίζει τὴν ἀπαραίτητη ἐμπειρία γιὰ τὴν ἀσκηση ποιμαντικῆς στὸ εὐρύτερο ποίμνιο τῆς Ἑνορίας. Ἀντίθετα, ἡ δυσλειτουργία τῆς ἱερατικῆς οἰκογένειας θὰ καταστῆ παράδειγμα πρὸς ἀποφυγὴν καὶ θὰ καθιστᾷ σχεδὸν ἀδύνατη τὴν ἀσκηση ὁποιασδήποτε

ποτε ποιμαντικῆς στὰ πλαίσια τῆς ἐνοριακῆς οἰκογένειας.

Εἰδικότερα, ἡ οἰκογένεια, ὡς χωρὸς ἀσκήσεως τῆς φυσικῆς πατρότητος δημιουργεῖ τὶς ἀπαραίτητες προϋποθέσεις γιὰ τὴν ἀσκηση τῆς πνευματικῆς πατρότητος στὰ πλαίσια τῆς Ἑνορίας. Ὁ καλὸς Ἱερέας - Πατέρας ἀποτελεῖ ἐγγύηση ὅτι θὰ λειτουργεῖ καὶ στὴν ἐνοριακὴ οἰκογένεια ὡς Καλὸς πνευματικὸς Πατέρας. Μὴ λησμονεῖς, ὅτι ἡ Ὁρθόδοξη παράδοση καθιέρωσε ὥστε οἱ πιστοὶ νὰ σὲ προσφωνοῦν «Πατέρα»!

Μὴν ἀντιμετωπίζεις, λοιπόν, ἀρνητικὰ τὴν οἰκογένειά σου, ὡς δῆθεν βᾶρος καὶ ἐμπόδιο στὸ ἱερατικὸ ἔργο σου. Θεώρησέ τὴν θετικὰ, ὡς ἀπαραίτητο ἐργαστήριον ἀσκήσεως τῆς φυσικῆς καὶ πνευματικῆς πατρότητος, πράγμα ποὺ ὡς συνέπεια θὰ ἔχει διπλὸ ἀποτέλεσμα: μιά ἐπιτυχημένη οἰκογένεια καὶ μιά εὐλογημένη Ἑνορία.

Καί, ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος, μὴν ἀντιμετωπίζεις ἀρνητικὰ τὴν Ἑνορία σου, λόγω ἢ ἐξ αἰτίας τῆς οἰκογένειας σου. Ἀγάπησε τοὺς ἐνορίτες σου, ὅπως ἀγαπᾷς καὶ τὰ παιδιά σου. Ὅταν ἀγαπήσεις τοὺς Ἑνορίτες σου, τότε θὰ σὲ ἀγαπήσουν καὶ ἐκεῖνοι. Τότε θὰ νιώθεις τὴν εὐτυχία τῆς διπλῆς πατρότητος, ἕνα προνόμιο ποὺ δίδεται μόνο στὸν ἔγγαμο Ἱερέα καὶ Ἐφημέριο.

Μετὰ πολλὰς εὐχὰς
† Ὁ Α.Ε.

Από τους μεγάλους πατέρες της Έκκλησίας μας, και από τους Τρεις Ιεράρχες ειδικότερα, ο ιερός Χρυσόστομος περιλαμβάνει, στους λόγους και τα συγγράμματά του, τις περισσότερες και τις έκτενστερες πληροφορίες για την καθημερινή ζωή της εποχής του. Ο μαχητικός και πολυγράφος ιεράρχης, ασκώντας συστηματικό έλεγχο στις ειδωλολατρικές συνήθειες της εποχής του και αποζητώντας να τις καταργήσει, να τις μεταστοιχειώσει επί το χριστιανικότερον ή να τις αντικαταστήσει με άλλες, ακραιφνώς χριστιανικές, περιγράφει τα τότε ισχύοντα, δίνοντάς μας μια πλήρη λαογραφική εικόνα για την εποχή του.

Ο ιερός Χρυσόστομος και η καθημερινή ζωή της εποχής μας

Μ. Γ. ΒΑΡΒΟΥΝΗΣ
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης

Την πραγματικότητα αυτή πρόσεξε και η σύγχρονη βιβλιογραφία. Ήδη το 1921 ο πατέρας της ελληνικής λαογραφίας Ν. Γ. Πολίτης μελέτησε τις λαογραφικές ενδείξεις που περιλαμβάνονται στον Α' και Β' Κατηχητικό λόγο του Ιωάννου του Χρυσοστόμου, ενώ το 1937 ο Στίλπων Κυριακίδης δημοσίευσε μελέτημα για τον Χρυσόστομο ως λαογράφο. Το 1940 ο Δημήτριος Σ. Λουκάτος συγκέντρωσε και μελέτησε τις πληροφορίες για τον θάνατο και τα έθιμά του, που διασώζονται και σχολιάζονται στο χρυσοστομικό έργο, ενώ το 1948 ο Μ. Striedl συνέθεσε ειδική διδακτορική διατριβή για έθιμα με αρχαία καταγωγή, που αναφέρονται, στηλιτεύονται ή μνημονεύονται στους λόγους και τις συγγραφές του Χρυσοστόμου. Τέλος, το 1951 ο Bernhard Wyss μελέτησε τη στάση του ιερού Χρυσοστόμου έναντι των λαϊκών δεισιδαιμονιών και προλήψεων.

Ασφαλώς, πολλά θα μπορούσαν ακόμη να γραφούν, καθώς το χρυσοστομικό έργο αποτελεί ακένωτη δεξαμενή λαογραφικών πληροφοριών. Ο λόγιος άγιος ιεράρχης ελέγχει βεβαίως συγκεκριμένες δοξασίες και μεμονωμένες έθιμικές πρακτικές, παραλλήλως, όμως, διατυπώνει σκέψεις και κρίσεις για την αντιπαράθεση μεταξύ των συνηθειών των πολλών και των έργων των λίγων. Με τον τρόπο αυτό ο Χρυσόστομος αποτυπώνει στα έργα του σκέψεις για την ομαδικότητα των λαογραφικών δεδομένων, για τον παραδοσιακό χαρακτήρα των λαογραφικών έκδηλώσεων, αλλά και για τα λεγόμενα «διαβατήρια έθιμα», που όριοθετούν το πέρασμα του ανθρώπου από τη μία όριακή κατάσταση της ζωής του στην άλλη, ιδίως στις σημαντικές στιγμές του κύκλου της ανθρώπινης ζωής, που συνοψίζονται στο τρίπτυχο γέννηση - γάμος - θάνατος.

Για τους λόγους αυτούς ο Στίλπων Κυριακίδης χαρακτηρίζει τον Ιωάννη τον Χρυσόστομο σύγχρονο λαογράφο, αφού διατυπώνει πως δεν αποθησαυρίζει στα έργα του απλώς λαογραφικές συνήθειες και περιγραφές, αλλά ταυτοχρόνως προχωρεί σε σημαντικές λαογραφικές παρατηρήσεις: «Η αντίθεση όμως του δήμου προς τους δοκούντας είναι σοφωτάτους, αντίθεσις, επί της οποίας θεμελιούται όλόκληρος ή λαογραφία, και η φρασεολογία, την οποίαν χρησιμοποιεί προς χαρακτηρισμόν της δόξης και της συνηθείας των πολλών και η αναγνώρισις της δυνάμεως και της σημασίας, την οποίαν αὐται έχουν διά τον βίον του λαού, ελέγχουσιν παρατήρησιν και αντίληψιν της φύσεως αὐτῶν βαθυτέραν, ή οποία και δικαιολογεί τὸ ὄνομα» (ένν. του λαογράφου).

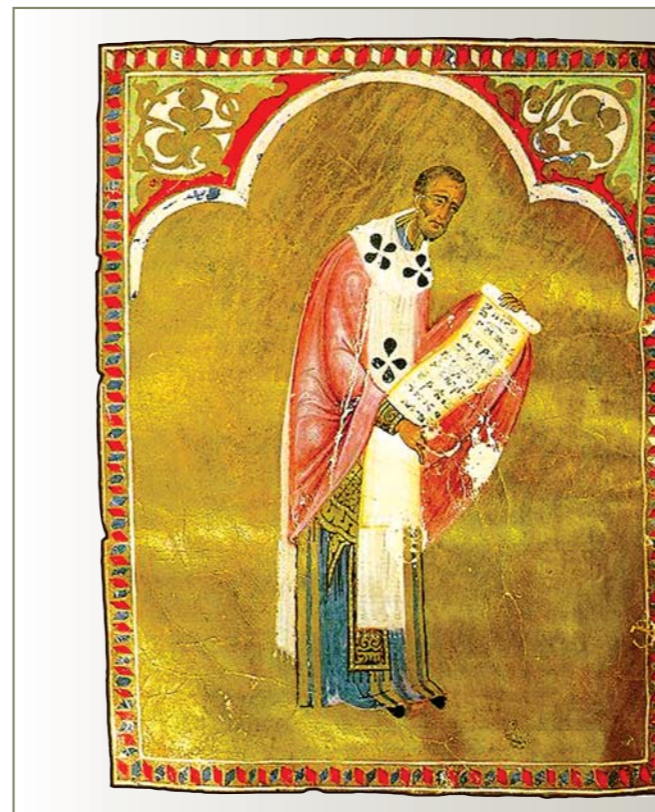
Παραλλήλως με την ανίχνευση των ὄψεων της λαϊκής ζωής και με τα στοιχεία λαογραφικής θεωρίας, για τα οποία έγινε λόγος παραπάνω, ενδιαφέρον παρουσιάζει ή συνειδητή αξιοποίηση του έντεχνου λαϊκού λόγου στο χρυσοστομικό έργο: παροιμίες, παραδόσεις, φράσεις και διηγήσεις, που περιλαμβάνονται στα γραφόμενα του λόγιου ιεράρχη,

ώστε μέσα από τους λαϊκούς αυτούς έκφραστικούς τρόπους να γίνεται το πνευματικό μήνυμα και το ποιμαντικό περιεχόμενο του λόγου εύληπτο και κατανοητό. Στόν τομέα μάλιστα αυτό πρέπει να γίνει συστηματική έρευνα, με μια έκ νέου συνολική ανάγνωση του έργου των μεγάλων χριστιανών Πατέρων, έν οίς και ο ιερός Χρυσόστομος.

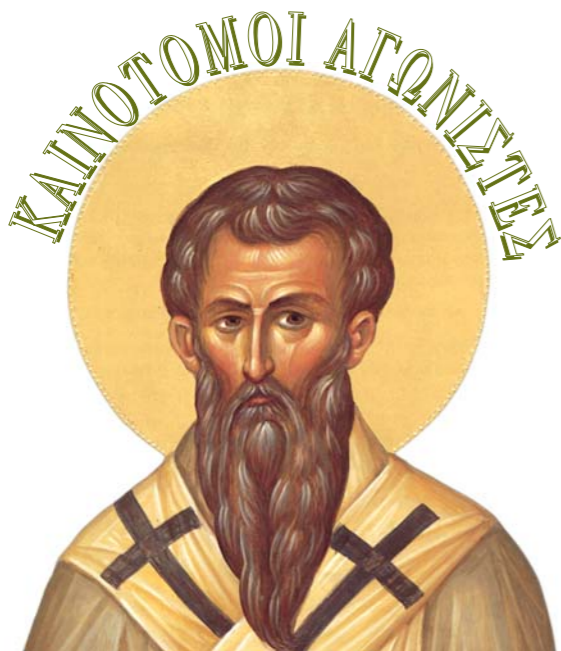
Η αναφορά στην καθημερινή ζωή της εποχής γίνεται, στα έργα του Ιωάννου του Χρυσοστόμου, υπό το πρίσμα της ὀρθόδοξης χριστιανικής ζωής και πράξης: ο συγγραφέας πρόσεξε την δυστυχία και την καθημερινότητα του βυζαντινού ὄχλου, σε αντιπαράθεση με την προκλητική πολυτελή ζωή των δυνατῶν, αλλά και αγανάκτησε για τις δεισιδαιμονίες του λαού, την κενοδοξία των ισχυρῶν και την σκληροκαρδία των ἀρχόντων. Παραλλήλως, θέλησε να συμβάλει στην ἀποβολή των έθνικῶν συνηθειῶν, που είχαν ἐπιβιώσει ἀκέραιες στους χριστιανούς της εποχής του, αφού ο λαός τότε, κατά την διάτυπωση του Δημητρίου Λουκάτου, «νεωστὶ κατηχηθεὶς εἰς τὸν χριστιανισμόν, δέν εἶχεν

εἰσέτι ἀποσπασθῆ τῶν έθνικῶν αὐτοῦ συνηθειῶν». Γι' αυτό και ή σχετική πολεμική του Χρυσοστόμου είναι «συχρότατη και σφοδρά», πληροφορώντας μας παραλλήλως για την πολύτροπη βυζαντινή λαογραφία.

Έτσι, ο ιερός Χρυσόστομος ἀποτελεῖ σημαντική πηγή και για την καθημερινή ζωή του 4ου και των ἀρχῶν του 5ου αἰώνα, ἐποχή κατά την ὁποία και πατριάρχευσε στόν πρωτοκορυφαῖο θρόνο της Κωνσταντινούπολης (398-404). Πανεπιστήμων ὁ ἴδιος, και ἀπό τὰ λαμπρότερα πνεύματα της εποχής του, δέν θα μπορούσε να μὴν προσέξει τὸν λαϊκό και παραδοσιακό βίον των συγχρόνων του. Καθὼς μάλιστα την παρατήρησή του αὐτή την αξιοποίησε συγγραφικά, ποιμαντικά και ἐκκλησιαστικά, μέσα ἀπὸ τὸ συγγραφικό του έργο, μᾶς ἔδωσε μὴ ἀκόμη εὐκαιρία να ἐξάρουμε την μοναδική προσφορά του στην διαμόρφωση του ἑλληνορθόδοξου πολιτισμοῦ, που τὸ Γένος και ή πίστη μας πρόσφεραν στην παγκόσμια ἱστορία, ὡς κληρονομία πολύτιμη και συμβολή μοναδικά λαμπερή στην ἱστορία της ἀνθρωπότητας.

Κατὰ τὸ νέο ἔτος 2007 συμπληρώνονται 1600 χρόνια ἀπὸ τὴν κοίμησιν τοῦ Μεγάλου καὶ Ἱεροῦ Πατρὸς τῆς Ἐκκλησίας Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου. Μὲ ἀπόφαση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου θὰ πραγματοποιηθοῦν καθ' ὅλη τὴ διάρκεια τῆς χρονιάς πολλές καὶ ποικίλες ἐκδηλώσεις. Στὸ πλαίσιο τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν τὸ περιοδικὸ «Ἐφημέριος» θὰ περιλαμβάνει στὴν ὕλη του ἄρθρα σχετικά μὲ τὴν προσωπικότητα καὶ τὸ ἔργο τῆς μεγάλης τούτης καὶ σεπτῆς μορφῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ.

Πριν λίγους μήνες πραγματοποιήθηκε το 4ο Marketing Directors Forum. Είχε τόν... απειλητικό τίτλο: «Innovate or else...», δηλαδή: «Καινοτομήστε! ή διαφορετικά...». "Αν και δεν ολοκληρώνει ο τίτλος, το τί περιμένει όσους δεν θα καινοτομούν, το παρουσίασαν οι όμιλητές, λέγοντας πάνω-κάτω, ότι: Σήμερα ή κοινωνία είναι κατεξοχήν ανταγωνιστική. Και δεδομένου ότι ζούμε στην εποχή των μεγάλων ανατροπών, δεν είναι τόσο δύσκολο να βρεθούμε από την κορυφή των επιτυχιών και της ανάπτυξης, στην αποτυχία και την καταστροφή να έλθουν τα πάνω κάτω. Και υπογράμμισαν ότι: Οι επιχειρήσεις που θα ανταπεξέλθουν στις προκλήσεις αυτού του «γενναίου καινούριου κόσμου» θα είναι μόνο οι κατάλληλα προετοιμασμένες.

Ο καθηγητής του Οικονομικού Πανεπιστημίου της Στοκχόλμης κ. Σέλ Νόρνστρομ προχώρησε λίγο πιο πέρα, λέγοντας: «Μην περιμένετε να μās τὰ δωρίσει όλα ο Θεός. Μπορούμε «να Τόν διευκολύνουμε» με την κατάλληλη κατάρτιση. Με προσπάθεια, προσπάθεια, προσπάθεια, προσπάθεια, προσπάθεια (5 φορές), βασισμένη στη συνεχή εκπαίδευση και στις αλληπάλληλες καινοτομίες».

Ειπώθηκαν κι άλλες βαθυστόχαστες παρατηρήσεις, συμπεράσματα και πορίσματα έρευνών και οικονομικών αναλύσεων. Έκείνο που θα κρατήσουμε από τις παρουσιάσεις αυτές είναι ή ανάγκη της συνεχούς προσπάθειας και εκπαίδευσης, σε συναρμογή με τις αλληπάλληλες και συνεχείς καινοτομίες. Για να τὸ αξιοποιήσει καθένας προσωπικά και να προετοιμαστούμε απέναντι «στις προκλήσεις αυτού του γενναίου καινούριου κόσμου», όσο καλύτερα γίνεται. Όμως, και κάτι άλλο, διευκρινιστικό: Πολύ σωστά έχει ειπωθεί,

ότι: «Κάθε φορά που ακούμε π.χ. τή λέξη σκύλος, ο καθένας σκέφτεται και διαφορετική ράτσα».

Ός Χριστιανοί και άνθρωποι τής Έκκλησίας του Χριστού, χωρίς κανένα κόμπλεξ και κανένα αίσθημα μειονεκτικότητας απέναντι σε αντιλήψεις του συρμού, διευκρινίζουμε, ότι ποτέ δεν θεωρείται προσπάθεια δεκτή ή επικράτηση με «κτυπήματα κάτω από τή μέση» ή ή κυριαρχία με «πατήματα επί πτωμάτων». Η προσπάθεια που μās ενδιαφέρει είναι ή προσπάθεια για τήν έναρετη εν Χριστῷ ζωή. Και ή καινοτομία που επιδιώκουμε είναι ή καινοτομία τής χριστιανικής Ἀγάπης, ή καινή έντολή που έφερε από τόν Ούρανό ο Χριστός: «Έντολήν καινήν δίδωμι υμίν, ίνα αγαπάτε αλλήλους» (Ίω. 13,34). Τὸ αγωνιώδες τρεχαλητό πίσω από φτηνά και ανήθικα ύποκατάστατα τής ζωής, οι διάφορες ἀγκυλώσεις και οι στρεβλώσεις, όσο μεγαλόπνοες κι αν φαντάζουν, όσο κι αν παρουσιάζονται ως δήθεν προοδευτικές, είναι ἀπαράδεκτες και κατακρητίες. Και ἀργά ή

Ἀρχιμ. Γρηγορίου Γ. Λίχα

γρήγορα θα φυλλορροήσουν κι αυτές και θα σβήσουν όπως τὸ συννεφάκι του καπνού στο πρώτο φύσημα του βοριά.

Ο άνθρωπος του Χριστού προχωράει συνεχώς καινοτομώντας. Στὸν πνευματικό αγώνα ή στασιμότητα θεωρείται υπαναχώρηση και πτώση. Προχωράμε πάντα ψηλά, «έκμεταλλεζόμενοι» τις περιστάσεις! Γι' αυτό πολλά τροπάρια των Ἀκολουθιών των Ἀγίων τους ἀποκαλοῦν «μεγαλεμπόρους». Γιατί φέρθηκαν έξυπνα και με ρεαλισμό, ἀφοῦ έδωσαν τὰ σώματά τους ή κάποια φθαρτά υλικά αγαθά και κληρονόμησαν τόν Ούρανό. Ἀξιοποίησαν όλες τις δυνατότητες τής επίγειας ζωής «κερδοφόρα».

Ένας από τους λαμπρότερους «μεγαλεμπόρους» είναι ο Μ. Βασίλειος, που στέκει στο κατώφλι κάθε νέας χρονιάς. Για να μās θυμίζει, πώς στο λίγο διάστημα τής επίγειας ζωής του (πέθανε 49 έτων) δούλεψε τόσο, μοχθώντας και καινοτομώντας σε ἀρετές και ἀγάπη, ώστε έστέφθη «Μέγας» στο βάθος τής Ιστορίας, αλλά και αναγνωρίζεται ως ένα από τὰ αγιότερα πρόσωπα όλου του πνευματικού Στερεώματος, όλων των αιώνων, ἀφήνοντας πίσω του ολόκληρες «Βασιλειάδες» (πτωχοκομεία, νοσοκομεία, γηροκομεία, ὄρφανοτροφεία, λεπροκομεία κ.λπ.).

Αυτὰ σαν απλός, επίκαιρος προβληματισμός με έγγυημένες και ασφαλείς προτάσεις πορείας, τώρα στο ξεκίνημα του καινούριου χρόνου. Ένα έναυσμα για δράση και ὀρθόδοξες καινοτομίες, μέσα σε μιὰ απαιτητική και πολύ δύσπιστη πια και κουρασμένη κοινωνία.

Ἡ Βασιλική του ἁγίου Κλήμεντος και ὁ τάφος του ἁγίου Κυρίλλου, του Θεσσαλονικέως, φωτιστού των Σλάβων

Βρίσκεται δίπλα στο ιστορικό Κολοσσαίο και πρόκειται για μία από τις ωραιότερες ἐκκλησίες τής Ρώμης, όπου μπορεί να διακρίνει κανείς τρία από τὰ επίπεδα τής οικιστικής διαστρωμάτωσης τής πόλης, από τήν ἀρχαιότητα ως τόν Μεσαίωνα και τις ήμέρες μας. Πράγματι, κάτω από τή σημερινή ἐκκλησία, οι Ἰρλανδοί Δομνικανοί Πατέρες, που φυλάσσουν τόν ναό, έχουν φέρει στο φῶς ἀκόμη δυο στρώματα με ένα Μιθραίο τής Ρωμαϊκής εποχής και τήν ἀρχαία Βασιλική του 4ου αιώνα μ.Χ. Η θρησκεία του θεού Μίθρα, συριακής προέλευσης, είχε πολυάριθμους ὁπαδούς στην ἀρχαία Ρώμη, κυρίως στα ἀνώτερα κοινωνικά στρώματα.

Η Βασιλική του 4ου αιώνα, ἀφιερωμένη στον Ἱερομάρτυρα Ἅγιο Κλήμεντα (88-97 μ.Χ.), τρίτο ἐπίσκοπο Ρώμης μετά τόν Ἀπόστολο Πέτρο, ήταν διακοσμημένη με σημαντικές ἀγιογραφίες του 9ου και 11ου αιώνα, οι περισσότερες των ὁποίων καταστράφηκαν τὸ 1084 σε πυρκαγιά που προκάλεσαν οι Νορμανδοί.

Στὸν σημερινό ναό, που ἀνοικοδομήθηκε από τόν Πάπα Πασχάλη τόν Β', διατηρήθηκαν τὰ ἐρείπια τής προηγούμενης ναοδομίας. Σταδιακά διακοσμήθηκε με θαυμαστά έργα τέχνης, που διατηροῦνται σε ἀριστη κατάσταση ως τις μέρες μας. Αυτὰ είναι κυρίως τὰ ὑπέροχα πολύχρωμα μωσαϊκά του δαπέδου και τὸ σπάνιο βυζαντινό ψηφιδωτό τής ἀψίδας του Ἱεροῦ του 12ου αἰ., τὸ ὁποῖο παριστάνει τόν Ἑσταυρωμένο ἀνάμεσα σε δώδεκα λευκά περι-

Στὸν ἀπόηχο τής ἐπισκέψεως του Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν και πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστοδούλου στο Βατικανό, ὁ συνεργάτης μας και συνεργάτης του Γραφείου τής Ἐκκλησίας τής Ἑλλάδος στις Βρυξέλλες Ἀρχιμ. κ. Ἰγνάτιος Σωτηριάδης μās ξεναγεῖ σε σημαντικά χριστιανικά μνημεία τής Ρώμης, με ιστορικό ὄσο και καλλιτεχνικό ενδιαφέρον.

Του Ἀρχιμανδρίτου κ. Ἰγνατίου Σωτηριάδη

στέρια, σύμβολο τής ιεραποστολικής δράσης για τή διάδοση του Εὐαγγελίου από τους δώδεκα Ἀποστόλους.

Πολύ σημαντικό ἐπίσης είναι και τὸ παρεκκλήσιο τής Ἁγίας Αἰκατερίνης (15ος αἰ.) με τοιχογραφίες του βίου και του μαρτυρίου τής ἀλεξανδρινῆς Ἁγίας που ἀγιογραφήθηκαν από τόν Μαζολίνο και τόν φημισμένο, βοηθό του τότε, Μαζάτιο.

Στὸ ἐνδιάμεσο επίπεδο τής ἀρχαίας ναοδομίας που ἀποκαλύφθηκε, βρίσκεται ὁ τάφος του Ἁγίου Κυρίλλου (869), ἀδελφοῦ του Ἁγίου Μεθοδίου (885). Οι δυο Ἑλληνες ἀδελφοί από τή Θεσσαλονίκη ἔγιναν σύμβολο εἰρηνικής και γόνιμης συνεργασίας μεταξύ των χριστιανικών Ἐκκλησιῶν Ἀνατολῆς και Δύσης με τὸ πολυκύμαντο ιεραποστολικό ἔργο ἐκχριστιανισμού και πολύτιμη πολιτιστικής προσφοράς, που ἐπιτέλεσαν ἀνάμεσα στους σλαβικούς λαούς τής Κεντρικής Εὐρώπης. Για τὸ λόγο αυτό, πριν ἀκριβῶς 26 χρόνια, στις 31 Δεκεμβρίου 1980, ὁ σλαβικής καταγωγῆς Πάπας Ἰωάννης Παῦλος ὁ Β' τους ἀνακήρυξε, στο πλευρό του Ἁγίου Βενεδίκτου, ἐπουράνιους προστάτες τής Εὐρώπης (Ἐγκύκλιος Egregiae Virtutis).

Ὁ τάφος του Ἁγίου Κυρίλλου περιλαμβάνει μόνο ένα τμήμα του ἱεροῦ του λευψάνου, που διασώθηκε, παρά τὸ γεγονός ότι, λόγω τής ἐκρυθμῆς κατάστασης κατά τή Γαλλική Ἐπανάσταση, πολλά ἱερά λείψανα είχαν φυγαδευτεῖ για να διασωθοῦν, με ἀποτέλεσμα να μὴ ξαναβρεθοῦν ως σήμερα.

Τὸν τάφο έχουν ἐπισκεφθεῖ ως προσκυνητές κατά καιρούς ὄλοι ἀνεξαίρετως οι ἡγέτες των σλαβικών και βαλκανικών λαῶν, ἀνάμεσα στους ὁποίους και ὁ τέως Πρόεδρος τής Ἑλληνικής Δημοκρατίας Κωνσταντῖνος Στεφανόπουλος, ὁ ὁποῖος έχει φροντίσει και για τήν ἀνάρτηση ἐκεῖ ἐιδικῆς ἀναθηματικῆς ἐπιγραφῆς.

Ἱερὸς Κλήρος καὶ 1821

Παναγιώτου Ἀργ. Ἀγγελοπούλου, M.Th.

Ἡ διδασκαλία τοῦ χριστιανισμοῦ περὶ τοῦ ἔθνους συνδέθηκε ὀργανικὰ μὲ τὸ καθόλου σχέδιον τῆς ἐν Χριστῷ θείας οἰκονομίας, ἀπὸ τῆ δημιουργία μέχρι τὰ ἔσχατα, μὲ ἐπίκεντρο τὸ λυτρωτικὸ ἔργο τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἀπόστολος τῶν ἐθνῶν Παῦλος συνεκεφαλαίωσε τὴ χριστιανικὴ διδασκαλία γιὰ τὴν ἱστορικὴ διάκριση τῶν ἐθνοτήτων, ἀλλὰ καὶ τὴν ὑπέρβαση αὐτῆς στὸ μυστήριον τῆς ἐνανθρωπήσεως τοῦ Χριστοῦ καὶ στὴν ἐνότητα τοῦ ἀνθρώπινου γένους: «Ὁ Θεὸς [...] ἐποίησέ τε ἐξ ἑνὸς αἵματος πᾶν ἔθνος ἀνθρώπων κατοικεῖν ἐπὶ πᾶν τὸ πρόσωπον τῆς γῆς, ὀρίσας προστεταγμένους καιροὺς καὶ τὰς ὁροθεσίας τῆς κατοικίας αὐτῶν» (Πράξ. ιζ', 24-26). Στὸ σχέδιον τῆς θείας οἰκονομίας γιὰ τὴ σωτηρία τοῦ ἀνθρώπου, ἐντάσσεται ἡ κατάφαση ἀλλὰ καὶ ἡ ὑπέρβαση τῆς ἐθνότητος, ἀφοῦ, κατὰ τὸ τροπάριον τῆς Πεντηκοστῆς, «ὅτε καταβάς τὰς γλώσσας συνέχεε, διεμέριζεν ἔθνη ὁ Ὑψιστος, ὅτε τοῦ πυρὸς τὰς γλώσσας συνέχεε, εἰς ἐνότητα πάντας ἐκάλεσεν» (Φειδᾶ Βλ., «Ἐκκλησία, ἐθνότητα καὶ διεθνεῖς σχέσεις», Ἀπόστολος Βαρνάβας [1995]).

Ἡ ἑλλαδικὴ Ἐκκλησία, ὑπαγομένη ὑπὸ τὴν δικαιοδοσίαν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, ἠγωνίσθη κατὰ τὴν περίοδον τῆς Τουρκοκρατίας νὰ διαφυλάξῃ ἀνόθευτη τὴν πίστιν καὶ τὴν ἐθνικὴν αὐτοσυνειδησίαν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ (Φειδᾶ Βλ., «Σχεδιασμοὶ ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τῆς Ἑλλάδος», Νέα Σιῶν ΟΓ' [1981] σ. 95). «Ποσάκις ἀφειδήσαντες ἑαυτῶν οἱ σεβάσμιοι τῆς Ἐκκλησίας ποιμένες ἔθεντο τὰς ψυχὰς ὑπὲρ τῶν προβάτων», ὑπογράμμισε τὸν Μάιο τοῦ 1832 ὁ γραμματεὺς τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ἰ. Ρίζος - Νερουλὸς σὲ ἐγκύκλιό του πρὸς τὸν ἱ. κλῆρο (Παπαδοπούλου Χρυσόστομος, Ἀρχιεπισκόπου, Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τοῦ 1934, Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἀθήναι 20003, σ. 199).

Στὸ Ἱστορικὸ Ἀρχεῖο τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀπόκειται, μετὰ ἄλλων, τὸ ὑπ' ἀριθμ. Πρ. 24713 καὶ ἀπὸ 2ας Δεκεμβρίου 1840 ἔγγραφον τῆς Ἐπιτῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίου Ἐκπαιδεύσεως Γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας πρὸς τὴν Ἱερὰν Σύνοδον τοῦ Βασιλείου διὰ τοῦ ὁποῦ ζητοῦνται πληροφορίες περὶ τῶν κάτωθι ἐννέα κληρικῶν, οἱ ὅποιοι, συμμετέχοντες ἐνεργῶς εἰς τὴν Ἐθνικὴν Παλιγγενεσίαν, ἀμείφθησαν «ὡς ἱερεῖς ὑπηρετήσαντες στρατιωτικῶς» μὲ μηνιαίαν χρηματικὴν σύνταξιν, ὡς καὶ μὲ «προικοδότησιν εἰς γαίας». Αἰτεῖται, λοιπόν, ἡ ἐπὶ τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Γραμματεία, μέσῳ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, πληροφορίας ἀπὸ τοὺς κατὰ τόπους Ἐπισκόπους, περὶ τῶν κάτωθι ἀναφερομένων συνταξιούχων κληρικῶν, ἀποδεικνύοντας, ταυτόχρονα καὶ τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν αὐτῶν εἰς τὸν ἱερὸν ἀγῶνα.

α'	Νικόλαος Εὐσταθίου ἐκ Δαυλείας	Δρ. 1200
β'	Ἰωάννης Μίχου ἐκ Δωρίδος	» 1200
γ'	Ἀθανάσιος Ζέρβας ἐκ Παλαιοξαρίου	» 1200
δ'	Ἀθανάσιος Γεωργίου ἐκ Στεργούλας	» 1500
ε'	Ἀποστόλης Γεωργίου ἐκ Γλυκοχωρίου	» 1500
στ'	Γεώργιος Ξυνῆς ἐκ Φιλιατρῶν	» 1500
ζ'	Γεώργιος Τζωρτζάκης ἐκ Κρήτης	» 1500
η'	Θωμᾶς Γεωργίου ἐκ Θεσπιῶν	» 1500
θ'	Γεώργιος ἐκ Μοναστηρακίου τῆς Γόρτυνος	» 2000

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

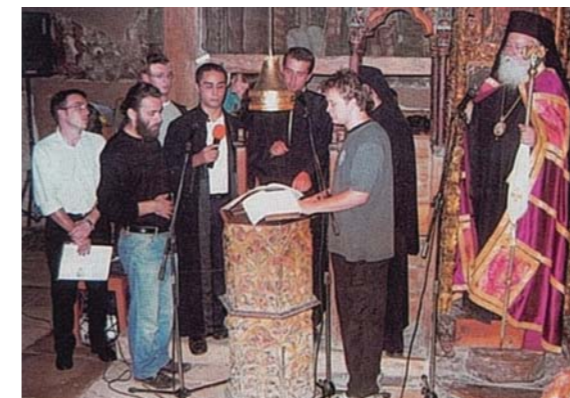
«Ἡ ἀγάπη κτίζει»

Τὸ περίπτερο τῆς κοινωνικῆς ἐκστρατείας «Ἡ ἀγάπη κτίζει» τῆς Μ.Κ.Ο. τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Ἀλληλεγγύη», στὸ σταθμὸ τοῦ ΗΣΑΠ στὴ Νεραντζιώτισσα, ἐπισκέφθηκε στὶς 18.12.06 ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Χριστόδουλος, συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Μεταφορῶν καὶ Ἐπικοινωνιῶν κ. Μ. Λιάπη καὶ ἀναφέρθηκε στὴ σπουδαιότητα τῆς ἐκστρατείας «Ἡ ἀγάπη κτίζει». Κάλεσε ὅλους τοὺς πολίτες νὰ στηρίξουν τὴν προσπάθεια αὐτὴ στέλνοντας ἀπὸ τὸ κινητὸ τους τὴ λέξη ΑΓΑΠΗ στὸ 4578, ὥστε νὰ συμβάλουν καὶ αὐτοὶ στὴν ἀνέγερση τοῦ Ξενώνα Φιλοξενίας Παιδιῶν μὲ Τετραπληγία «Πρόνοια». Παρόντες στὴν ἐκδήλωση ἦταν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μεσογαίας καὶ Λαυρεωτικῆς κ. Νικόλαος, ὁ Ἀνώτατος Ἐκτελεστικὸς Διευθυντὴς τῆς Τράπεζας Κύπρου κ. Ἀν. Ἡλιάδης, ὁ Ἐντεταλμένος Σύμβουλος τῆς ΕΡΤ κ. Κ. Κέκης, ἡ Πρόεδρος τῆς διαφημιστικῆς ἐταιρείας

Karamella κ. Ἀγ. Βαρδινογιάννη, ὁ Διευθύνων Σύμβουλος τῆς ἐταιρείας παροχῆς ὑπηρεσιῶν κινητῆς τηλεφωνίας Amaze κ. Κ. Δούμουρας, ὁ Δήμαρχος Ἀμαρουσίου κ. Γ. Πατούλης, ὁ Δήμαρχος Πεύκης κ. Γ. Θεοδωρακόπουλος, ὁ Πρόεδρος τοῦ ΗΣΑΠ κ. Κων. Πάσχος, ἀνώτατα δι-οικητικὰ στελέχη τοῦ Ὑπουργείου Μεταφορῶν καὶ πλῆθος κόσμου.

Μιά πραγματικὰ εὐχάριστη ἐκπλήξη

Μὲ μεγάλη συγκίνηση λάβαμε τὸ ἐγκόλπιο ἡμερολόγιο 2007 τῆς Ἱ. Μ. Βερατίου, Αὐλῶνος καὶ Κανίνης τῆς Ἀλβανίας, τὸ ὁποῖο ἐκδίδει κάθε χρόνο ὁ Ἱεραποστολικὸς Σύλλογος «Φίλοι τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Βερατίου» καὶ εἶναι ἐφέτος ἀφιερωμένο στὸν ὁσιομάρτυρα Νικοδήμου τὸν Ράπτη τοῦ Βερατίου τῆς Ἀλβανίας. Οἱ εἰδήσεις πού λαβαίνουμε ἀπὸ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀλβανίας εἶναι σπάνιες καὶ τὸ καλαίσθητο καὶ πλούσιο σὲ ὕλη, ὅπως φαίνεται, ἐντυπο πού μας ἔρχεται τακτικὰ δὲν μπορούμε νὰ τὸ ἀξιοποιήσουμε ἐξαιτίας τῆς γλώσσας (ἀλβανικὴ) πού δὲν γνωρίζουμε. Γι'

αὐτό, πέρα ἀπὸ τὸ συναξάρι τοῦ ὁσιομάρτυρος Νικοδήμου τοῦ Ράπτου ἰδιαίτερον ἐνδιαφέρον εἶχαν γιὰ μᾶς οἱ φωτογραφίες ἀπὸ τὶς λειτουργικὲς καὶ τὶς κοινωνικὲς ἐκδηλώσεις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτη τῆς, κ. Ἰγνατίου. Ἡ φωτογραφία πού παραθέτουμε εἶναι ἀπὸ τὸν Παν. Ἐσπερινὸ τῆς Ἱ. Μ. Ἀρδενίτσας, στὴν ὁποία προέστη ὁ Σεβ. καὶ ἔψαλαν οἱ νεοὶ τῆς χορωδίας τῆς Θεολογικῆς Ἀκαδημίας τοῦ Ἁγίου Βλασίου στὸ Δυρράχιο.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Θεολογική 'Ακαδημία «'Ανάστασις»

Και μιά κι ό λόγος για τήν 'Εκκλησία τής 'Αλβανίας, έντύπωση προξενεί ή έκταση τών έγκαταστάσεων τής 'Ορθοδόξου Θεολογικής 'Ακαδημίας «'Ανάστασις» και τής Νέας Μονής 'Αγίου Βλασίου, ή όποία εικονίζεται στην έφετινή χριστουγεννιάτικη εύχτήρια κάρτα του Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αλβανίας κ. 'Αναστασίου. 'Η 'Ακαδημία αυτή, τετραετούς φοιτήσεως, λειτουργεί ήδη από τό 1992 και προετοιμάζει τά νέα στελέχη τής 'Εκκλησίας τής 'Αλβανίας. Δέχεται άποφοίτους Λυκείου και στεγάζεται σέ ολοκαίνουριο συγκρότημα κτιρίων. Τό 2006 είχε πενήντα μαθητές.

Χριστουγεννιάτικη έκδήλωση τής Ι. Μ. Χαλκίδος

Τήν Κυριακή 17.12.06 στην Αίθουσα Τελετών τής Σχολής Πεζικού Χαλκίδος έλαβε χώρα ή καθιερωμένη από πολλών έτων Χριστουγεννιάτικη Μουσική 'Εκδήλωση τής Χορωδίας - 'Ορχήστρας Νέων της Μητροπόλεως σέ συνεργασία με τό τμήμα «Μουσικής Παιδείας» τής

'Ενορίας 'Αγίας Παρασκευής Χαλκίδος. Στην 'Εκδήλωση, τήν όποία παρακολούθησαν ό Σεβ. Χαλκίδος κ. Χρυσόστομος, πολλοί εκπρόσωποι τών άρχων τής Πόλεως και του Νομού και πλήθος κόσμου, παρουσιάστηκαν γνωστές χριστουγεννιάτικες μελωδίες 'Ελλήνων και ξένων συνθετών, καθώς και κάλαντα από τή Δημοτική μουσική μας παράδοση. 'Ομιλητής ήταν ό 'Αρχιμ. κ. Νικόδημος Ευσταθίου με θέμα «'Η νύκτα τών συνειδήσεων». Περιέγραψε με σκληρά αλλά άπολύτως άληθινά λόγια τόν τρόπο που οί σύγχρονοι άνθρωποι αντιμετώπιζουν τήν 'Εορτή τών Χριστουγέννων. Κατά τή διάρκεια τής 'Εκδήλωσης ό Σεβ. άπένειμε ένα μικρό δώρο στα μέλη τής Χορωδίας, τά όποια πέτυχαν τήν είσαγωγή τους στην Τριτοβάθμια 'Εκπαίδευση ή διακρίθηκαν σέ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

άλλους τομείς (άθλητικούς άγώνες, μεταπτυχιακές σπουδές κ.τ.λ.), ή άκόμη συμπλήρωσαν πολλά χρόνια συμμετοχής στην Χορωδία - 'Ορχήστρα μας και εύχαρίστησε τούς παράγοντες τής 'Εκδήλωσης, τόν όμιλητή, τό Μαέστρο κ. Π. Κουρμπέτη και τά άδέλφια του μουσικούς

Κωνσταντίνο, Βασιλική και 'Αλεξάνδρα, τήν υπεύθυνο του Παιδικού Τμήματος κ. 'Αννα Ροδά, τή Γεν. 'Υπεύθυνο τής Χορωδίας - 'Ορχήστρας κ. Μαγδαληνή 'Αργυράκη, Καθηγήτρια - Θεολόγο, καθώς και τά 200 περίπου παιδιά που συμμετέχουν σ' αυτήν.

'Εορταστικές έκδηλώσεις στην Ι. Μ. Κερκύρας

Με έπιτυχία πραγματοποιήθηκε τήν Πέμπτη 4 'Ιανουαρίου 2007 ή πέμπτη έτήσια έκδήλωση τής Ι. Μ. Κερκύρας. προς τιμήν τών φοιτητών και τών φοιτητριών του τόπου, που σπουδάζουν εκτός Κερκύρας στο 'Αμφιθέατρο του 'Ιδρύματος Χρονίως Πασχόντων «'Η Πλατυτέρα». 'Ο Σεβ. Κερκύρας κ. Νεκτάριος εύλόγησε τήν πίτα και στή συνέχεια μίλησε επίκαιρα με θέμα «'Προτάσεις παιδείας στην μεταλλαγμένη έποχή μας». 'Ο κ. Νεκτάριος τόνισε ότι στην έποχή μας ή 'Εκκλησία προτείνει ως βάση τής παιδείας τις έννοιες τής πίστης, τής αγάπης και τής άσκησης, οί όποιες δοκιμάστηκαν και άντεξαν στο χρόνο, διότι δημιουργούν άληθινούς ανθρώπους. Στή συνέχεια βράβευσε τόν πρωτεύσαντα στις Πανελλήνιες 'Εξετάσεις μαθητή από κάθε Λύκειο του Νομού, τονίζοντας τήν αγάπη τής 'Εκκλησίας προς τούς νέους που άγωνίζονται για τό μέλλον τόσο τό προσωπικό τους όσο και του τόπου. 'Ωραίο μουσικό πρόγραμμα παρουσίασε ή φιλαρμονική «Καποδίστριας» υπό τή διεύθυνση του μαέστρου κ. Μιχαλοπούλου και στή συνέχεια ή Ι. Μητρόπολη παρέθεσε δεξίωση προς τιμήν τών φοιτητών και τών φοιτητριών που παραβρέ-

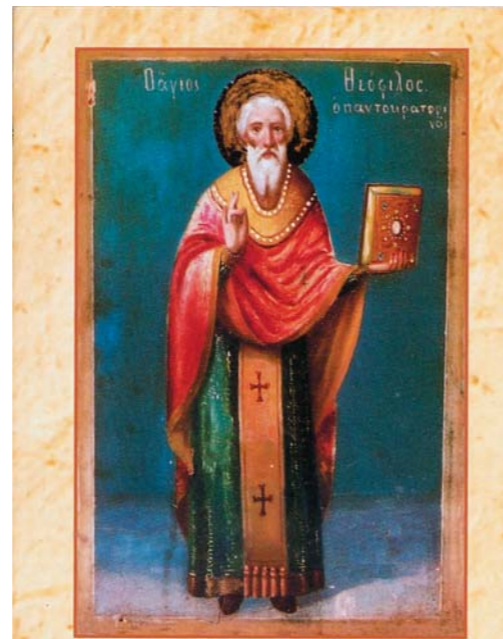
θηκαν στην έκδήλωση. 'Ανάλογη έορταστική έκδήλωση διοργανώθηκε επίσης προς τιμήν τών παιδιών τών ιερέων τής Ι. Μ. Κερκύρας τήν ίδια ήμέρα και στον ίδιο χώρο με τήν προαναφερθείσα. Κατ' αυτήν ό Σεβ. Μητροπολίτης Κερκύρας κ. Νεκτάριος εύλόγησε τήν πίτα και μίλησε με θερμά λόγια για τις ιερατικές οικογένειες, τονίζοντας ότι τά παιδιά τών ιερέων σηκώνουν κι αυτά τό σταυρό τής ιεροσύνης, αλλά γεύονται και τις πολλές εύλογίες του Θεού, τονίζοντας τήν προσωπική του συμπάρασταση και χαρά που βρέθηκε ανάμεσά τους. Στην έκδήλωση σύντομο μουσικό πρόγραμμα παρουσίασε ή Παιδική Χορωδία τής 'Ενορίας Υ. Θ. 'Ελεούσης Κοινοπιαστών.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Ο Άγιος Θεόφιλος ο Μυροβλύτης

Ο Όσιος Θεόφιλος ο Μυροβλύτης γεννήθηκε στη Ζιχνη και έζησε κατά το πρώτο μισό του 16ου αιώνα. Σέ νεαρή ηλικία χειροτονήθηκε ιερέως και συνδέθηκε με τον επίσκοπο Ρεντίνης Άκάκιο, με τον οποίο έστάλη στην Αλεξάνδρεια και τους Άγιους Τόπους. Άργότερα έμεινε στην Κωνσταντινούπολη ως νοτάριος του πατριάρχη από Ζιχνών Πατριάρχη Παχωμίου του Α'. Μετά από άρκετο διάστημα αποχώρησε από τη θέση του για να μονάσει στο Άγιο Όρος και άρνήθηκε την επισκοπή Θεσσαλονίκης για την οποία τον προόριζε ο τότε πατριάρχης Θεόληπτος. Άργότερα αποφάσισε να ήσυχάσει στο κελλι του Άγιου Βασιλείου, που βρισκόταν ανατολικά των Καρυών, στη θέση Καιψάλα, στα όρια της Μονής Παντοκράτορος. Ανακαίνισε το κελλι αυτό και άφοσιώθηκε στην αδιάλειπτη προσευχή και την άσκηση. Με τον καιρό ή θεία χάρη τον πλούτισε με το προορατικό χάρισμα. Το λείψανο τελικά αποδόθηκε και θησαυρίστηκε στο παρεκκλήσιο του Άγιου Βασιλείου, και έμεινε ως εύλογία το ένα χέρι του στη Μονή Παντοκράτορος. Στον Όσιο Θεόφιλο τον Μυροβλύτη είναι αφιερωμένο έφέτος το Έγκολπιο Ημερολόγιο της Ι. Μ. Ζιχνών και Νευροκοπίου.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ
ΖΙΧΝΩΝ ΚΑΙ ΝΕΥΡΟΚΟΠΙΟΥ 2007

«Υπόδεξαι Βηθλεέμ...»

Πολλές μουσικές και άλλες καλλιτεχνικές εκδηλώσεις πραγματοποιήθηκαν με την ευκαιρία των εορτών στην Αθήνα αλλά και σε όλη την Ελλάδα. Ένδεικτικά θα αναφερθούμε σε μία θαυμάσια μουσική βραδιά που απόλαυσαν όσοι είχαν την ευκαιρία να βρεθούν στην Αίθουσα των Φίλων της Μουσικής στο Μέγαρο Μουσικής Αθηνών στις 12.12.06. Ο νεοσύστατος Βυζαντινός Χορός «Τρόπος», ο οποίος ιδρύθηκε από τον Κων. Άγγελίδη και τους συνεργάτες του, και στον οποίο συμμετείχαν 40 μέλη, παρουσίασε σε κατάμεστη αίθουσα περίφημους βυζαντινούς ύμνους των Χριστουγέννων και ένθουσιασε τους ακροατές. Για όσους δεν γνωρίζουν να επισημάνουμε ότι ο κ. Άγγελίδης έχει σπουδάσει Θεολογία στην Αθήνα και Βυζαντινή Μουσική με τον Κ. Τασόπουλο και τον Λ. Άγγελόπουλο. Στην Έλληνική Βυζαντινή Χορωδία την οποία διηύθυνε ο τελευταίος είναι μέλος από το 1983. Είναι Πρωτοψάλτης του Ι. Ν. Άγ. Εύσταθίου Ν. Ίωνίας Αττικής και έχει επιδείξει μεγάλη καλλιτεχνική δραστηριότητα στο χώρο της Βυζαντινής Μουσικής..

ΜΟΥΣΙΚΑ
ΣΥΝΟΛΑ
ΕΡΤ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Η εορτή του Πολιούχου της Έρμούπολης Σύρου

Με μεγαλοπρέπεια και κατάνυξη πραγματοποιήθηκαν και έφέτος στην Έρμούπολη της Σύρου οι εκδηλώσεις για τον έορτασμό του πολιούχου της Άγιου Νικολάου. Μετά την Δοξολογία, στην οποία προέστη ο Σεβ. Σύρου κ. Δωρόθεος, ακολούθησε η καθιερωμένη λιτάνευση της Έρτης Εικόνας του Άγιου Νικολάου στους δρόμους της πόλης. Πρώτος σταθμός της Λιτανείας ήταν η πλατεία Κανάρη, όπου τελέστηκε δέηση για τους άπανταχού της Γης ναυτικούς, ενώ απέδιδαν τιμές τα πολεμικά και τα άλλα πλοία που βρίσκονταν στο λιμάνι. Τις έφετινες εορτές λάμπρυνε με την παρουσία του ό πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Κάρολος Παπούλιας, ο οποίος έγινε δεκτός με μεγάλο ένθουσιασμό, ανακηρύχθηκε σε επίσημη τελετή επίτιμος δημότης της πόλης και του άπονεμήθηκε το χρυσό μετάλλιο του Δήμου

από τον δήμαρχο κ. Δεκαβάλλα. Στο πλαίσιο των έορταστικών εκδηλώσεων πραγματοποιήθηκε και μία σπουδαία μουσική εκδήλωση με χριστουγεννιάτικους ύμνους και γνωστά κομμάτια κλασικής μουσικής στον Ναό του Άγιου Νικολάου.

Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση Ι. Μ. Έλευθερουπόλεως

Με τις εύλογίες του Σεβ. Μητροπολίτου Έλευθερουπόλεως κ. Χρυσοστόμου, το Έκκλησιαστικό Συμβούλιο Παλαιοχωρίου διοργάνωσε στα πλαίσια της πνευματικής προετοιμασίας των πιστών εν όψει των Χριστουγέννων Συναυλία Βυζαντινής Μουσικής «Χριστός Γεννάται» με τον κ. Απόστολο Άθιανό, Πρωτοψάλτη του Ι. Μητροπολιτικού Ναού Δράμας, την συμμετοχή της Βυζαντινής Χορωδίας του και μελών της Ένοριακής Σχολής Βυζαντινής Μουσικής, στις 22 Δεκεμβρίου, στον Ι. Ναό Αποστόλου Θωμά. Κατά την λήξη της μουσικής πανδαισίας ο Προϊστάμενος του Ι. Ναού Πρωτοπρεσβύτερος Θεοχάρης Καλπάκογλου τίμησε με την άπονομή του Τιμητικού Διπλώματος και του Μεταλλίου της Ένορίας τον Μουσικολο-

γιώτατο Χοράρχη κ. Απόστολο Άθιανό καθώς και τον Μέγα Εϋεργέτη του Ναού κ. Βαρσάμη Μαλακόζη.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Χριστουγεννιάτικη εκδήλωση της Ι. Μ. Νικαίας

Στά πλαίσια της πορείας αγάπης της τοπικής Έκκλησίας την Πέμπτη 21 Δεκεμβρίου, στο Πνευματικό Κέντρο της Νικαίας, σε μια μεγάλη συγκέντρωση διανεμήθηκαν με ιδιαίτερη έγκαρδιότητα και πνεύμα αγάπης περισσότερα από 2000 δέματα με τρόφιμα (κρέας, λάδι, γάλα, ζυμαρικά), γλυκίσματα, καθώς και χριστουγεννιάτικα δώρα και ρούχα, σε ισάριθμες οικογένειες –επί το πλείστον πολύτεκνες– που μαστίζονται από έντονα προβλήματα φτώχειας και άνεργιας. Όλα τα είδη συγκεντρώθηκαν με την ανύστακτη μέριμνα του Ποιμενάρχη αυτής της ευαίσθητης περιοχής Νικαίας κ. Άλεξιου, αλλά και με την ουσια-

στική συμπαράσταση των Ένοριων της Μητροπόλεως.

Ημερίδα για τις Εκκλησιαστικές Κατασκηνώσεις

Ημερίδα με θέμα «Η Ίδιαιότητα της Εκκλησιαστικής Κατασκήνωσης» πραγματοποιήθηκε στις 18 Νοεμβρίου 2006 με την ευθύνη της Συνοδικής Έπιτροπής Χριστιανικής Άγωγής της Νεότητος και την αιγίδα του Μακ. Άρχιεπισκόπου κ. Χριστοδούλου, ο οποίος στον χαιρετισμό του τόνισε ότι μέσα από τις κατασκηνώσεις τα παιδιά είναι δυνατών να κατανοήσουν την εκκλησιαστική ζωή και την ορθόδοξη πνευματικότητα. Εισηγήσεις στην Ημερίδα έκαναν ο Άρχιμ. κ. Πολύκαρπος Μπόγρης, Γραμματέας της Σ.

Ε. Χριστιανικής Άγωγής της Νεότητος, ο Πρεσβ. κ. Ευ. Μαρκαντώνης, Υπεύθυνος Τομέως Κατήχησης της Ι.Α.Α., ο Πρεσβ. κ. Γεώργιος Μίλκας, θεολόγος-εκπαιδευτικός, και ο κ. Ίω. Ζαμπέλης, στέλεχος κατασκηνώσεων και συνεργάτης του Γραφείου Νεότητος της Ι.Α.Α. Να σημειωθεί ότι κάθε καλοκαίρι στις κατασκηνωτικές εγκαταστάσεις των Ι. Μητροπόλεων της Έκκλησίας της Ελλάδος φιλοξενούνται 20.000 νέοι και νέες και προσφέρουν έθελοντικά τις υπηρεσίες τους περισσότερα από 1.000 στελέχη –ομαδάρχες και συνεργάτες– του κατασκηνωτικού έργου. Παράλληλα τα τελευταία χρόνια φιλοξενούνται με ειδικά προγράμματα στις εγκαταστάσεις των κατασκηνώσεων αυτών παιδιά από την όμογένεια και όμοδοξες χώρες των οποίων ο αριθμός ξεπερνάει τις 2.000.

Α.Ι.Χ.

Στιγμιότυπο από τις Κατασκηνώσεις της Ι. Μ. Ηλείας.

ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ - ΣΥΜΒΑΙΝΟΥΝ - ΣΥΝΕΒΗΣΑΝ - ΘΑ ΣΥΜΒΟΥΝ

Η φίλη με την οποία πέρασα πρόσφατα ένα πρωινό στις Βρυξέλλες με ρώτησε ποιά ορθόδοξη εκκλησία γνώριζα στην πόλη. Της έκανα λόγο για τον Μητροπολιτικό Ναό των Παμμεγίστων Ταξιαρχών, όπου είχα πάει σε παλαιότερο ταξίδι και όπου προϊστάμενος είναι ο Πρωτ. κ. Σταύρος Τριανταφύλλου, ένας πολύ αξιόλογος κληρικός και άνθρωπος. Τον γνώριζα από την εποχή του 1970, όταν γνώρισα τον επίσης ιερέα πατέρα του, π. Νικόλαο, έφημεριο στον Ί. Ν. Έσταυρωμένου του Αιγάλω, ένορία της μακαρίτισσας της πεθεράς μου αλλά και από τα χρόνια που τα παιδιά μου μάθαιναν Βυζαντινή Μουσική στον Παιδικό Χορό του Λυκούργου Άγγελόπουλου. Η φίλη με χαρά μου είπε να με πάει να γνωρίσω τον ναό όπου εκκλησιάζεται εκείνη.

Πήγαμε βραδάκι, αρχές του Δεκέμβρη. Κατά τύχη τον δρόμο τον γνώριζα, έβγαζε σε μία από τις κεντρικές αρτηρίες της μεγαλούπολης. Βαδισαμε λίγα μέτρα και σταμάτησε μπροστά στην πόρτα ενός κτιρίου. Τίποτα δεν πρόδινε εξωτερικά τί ήταν εκεί. Μας άνοιξε ένας καλοβαλμένος κληρικός με καθαρό πρόσωπο. Κατάπληκτη είδα στα δεξιά μου να ανοίγεται μία εκκλησία. Η φίλη χαμογέλασε ικανοποιημένη. Δεν το φανταζόσουν, έ, με ρώτησε. Είναι μία έλληνική ορθόδοξη εκκλησία που μαζί με μια αίθουσα συγκεντρώσεων των ένοριτων και την κατοικία του ιερέα στεγάζεται σε μία μικρή βελγική πολυκατοικία. Πρωτόγνωρη έμπειρία για μένα.

Βρισκόμουν στον ναό των Άρχιστρατήγων Μιχαήλ και Γαβριήλ, τον πρώτο ορθόδοξο έλληνικό ναό στο Βέλγιο, που είχαν ιδρύσει μετανάστες που εργάστηκαν εκεί στις αρχές του 20ού αι. στη Rue Stassart 92. Άν θυμάμαι καλά, γιατί από τη συγκίνηση δεν κράτησα σημειώσεις, μεταξύ των ονομάτων των ιδρυτών, που μου ανέφερε ο ιερέας, ο π. Σπυρίδων Άποστολάκης, ήταν και πρόσωπα δωδεκανησιακής καταγωγής. Τα Άγγελικά Τάγματα είναι πολύ αγαπητά στα Δωδεκάνησα, δεν είναι όμως έδω ή στιγμή να αναφερθούμε στο θέμα. Πάντως το μυαλό μου στράφηκε τότε στον Πανομίτη της Σύμης.

Μια άλλη διάσταση της ένοριακής ζωής στην καρδιά της Ευρώπης. Καθαρή ή άτμσφαιρα και μία έλαφριά μυρωδιά από καλό λιβάνι και μελισσοκέρι άπλωνόταν όλόγυρα. Μικρός ο χώρος αλλά φροντισμένος. Μερικές παλιές εικόνες και

κάποιες άλλες νεώτερες μαρτυρούσαν τη γνώση του κληρικού για την βυζαντινή άγιογραφία. Αισθάνθηκα μία ζεστασιά και παρηγοριά στην ψυχή από το γεγονός, όσο κι αν ήμουν πρόθυμη να κατανοήσω την ύπαρξη δυτικοτρόπων ζωγραφιών σε ένα τέτοιο σημείο της γής αντίθετα με τα άμέτρητα παραδείγματα δικών μας ναών όπου προτιμώνται ακόμα οι ...μαντόνες. Βλέπετε είναι άποδεδειγμένο πως μακριά από την πατρίδα ή αίσθηση της παράδοσης είναι πιο έντονη και ίσως και ή γνώση της καλύτερη. Είναι άλλωστε εν προκειμένω και ή είδοποιός διαφορά για όσους ζουν σε μία σύγχρονη Βαβέλ, όσο κι αν, ως ένα σημείο, ο τεχνικός πολιτισμός είναι έπιβλητικός.

Μερικά διαλεγμένα βιβλία και φυλλάδια από την Ελλάδα σε μία γωνιά μαρτυρούν την άγωνία του έφημερίου για την ενημέρωση και την κατάρτιση των πιστών που καταφεύγουν στον ναό. Μετά τις Άκολουθίες οι εκκλησιαζόμενοι, που είναι πολυπληθείς, ανεβαίνουν στον έπάνω όροφο για καφέ και ανθρώπινη έπαφή στην ξενιτιά. Η παρουσία της πρεσβυτέρας κ. Πόπης είναι αισθητή παντού. Συμπαρίσταται στον σύζυγό της και προσφέρει σημαντικές υπηρεσίες στην ένορία παρά τις οικογενειακές της ύποχρεώσεις, παιδιά κι έγγονια. Μας πρόσφερε ένα ζεστό με βότανα από την πατρίδα τους, την Κρήτη, και χαλβά του μπακάλη!

Ό,τι πήρα μαζί μου από την μικρή εκείνη εκκλησία των Βρυξελλών είναι μία άνείπωτη ζεστασιά που θα με συντροφεύει σε ώρες άπεριγραπτης στέγνας από ανθρώπια και έιλικρινή άφοσίωση σε αυτό που άποκαλούμε συνήθως «άποστολή».

Α. Ι. Χ.

Χρονο-λογικά

Ό χρόνος και η σχετικότητα του

Συνήθως, τέλος του παλαιού - αρχές του καινούριου χρόνου κάνουμε σκέψεις για το χρόνο. Γι' αυτό που εκπροσωπεί για εμάς ως μονάδα μετρήσεως, ως αξία, ως περίοδος που μπορούμε να την αξιοποιήσουμε για τη ζωή μας και τους άλλους. Κάθε στιγμή, όμως, σε οποιοδήποτε ημερολογιακό καθορισμό της, μπορεί να γίνει άφορμη για σκέψεις αυτού του είδους. Η διάρκεια άλλωστε του χρόνου είναι σχετική. Έξαρτάται από χίλια δύο πράγματα. Και η αποτίμησή του επίσης. Λέγεται ότι ο χρόνος είναι χρήμα. Τι χρήμα; Πώς υπολογίζεται ο χρόνος ενός εργάτη, ενός επιστήμονα, μιας οικιακής βοηθού, ενός λαθρομετανάστη, ενός πρωθυπουργού, ενός γιατρού, ενός πιλότου, ενός διευθυντού τραπέζης; Αυτός ο χρόνος βλέπουμε ότι εκτιμάται με διαφορετικές άμοιβές. Και είναι φορές που οι κλιμακώσεις δεν ανταποκρίνονται πάντοτε στο μέγεθος της προσφοράς. Μπορεί να πληρώνεται κάποιος για το χρόνο της «άγγαρείας» του, ποσοτικά, όχι όμως και για την ποιότητα που καταβάλλει. Και πράγματι, πώς να εκτιμηθεί ή διάθεση, το κέφι, το φιλότιμο;

Στη σχετικότητα του χρόνου πρέπει να ληφθεί υπόψη το υποκειμενικό στοιχείο. Διαφορετική είναι η αντίληψη που έχεις όταν εργάζεσαι με ρυθμό πολύ έντονο και άλλη όταν βαριέσαι γι' αυτό που κάνεις. Είτε όταν είσαι άρρωστος, φυλακισμένος, όταν πηγαίνεις για τη δουλειά σου ή όταν επιστρέφεις από αυτήν, όταν ταξιδεύεις, όταν βρίσκεσαι σε διακοπές.

Στη συγκεκριμένη περίπτωση πολλοί ονομάζουν αυτό το χρόνο «ελεύθερο χρόνο». Τι σημαίνει αυτό; Ότι ενώ στον άλλο χρόνο δεσμεύεσαι από τις συνθήκες να κάνεις αυτό, και εκείνο και το άλλο, στον ελεύθερο χρόνο σου έχεις τη δυνατότητα να τον διαθέσεις όπως εσύ θέλεις. Η αληθινή αυτοδιάθεση

Τού κ. **Αλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου**
Όμ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

υποστηρίζουν μερικοί, αρχίζει από το χρόνο. Είσαι ανεξάρτητος από τη στιγμή που μπορείς εσύ να χειρίζεσαι και να χρησιμοποιείς όπως εσύ θέλεις το χρόνο σου. Γι' αυτό και θεωρείται πολύτιμο αγαθό που το υπερασπιζόμαστε με κάθε θυσία.

Ένοχλούμεθα όταν μάς αναζητούν για υπηρεσιακά θέματα εκτός υπηρεσίας. Όταν δεν διεκπεραιώνουν μία υπόθεσή μας στο χρόνο που προβλέπεται ή μάς έχουν υποσχεθεί. Είναι, βέβαια, αλήθεια ότι το λιγότερο σήμερα σεβόμενο αγαθό είναι ο χρόνος του άλλου. Εάν η εποχή μας μεταξύ άλλων μπορεί να χαρακτηριστεί ως άσεβης τούτο οφείλεται και στην ασέβεια που επιδεικνύουμε στον χρόνο του άλλου. Γινόμαστε μάλιστα απαιτητικοί απ' αυτόν ενώ για τον δικό μας αμυνόμαστε μέχρι εσχάτων, άσχετο αν δεν σεβόμαστε ούτε και τον δικό μας σπαταλώντας τον ασύδοτα γιατί θεωρούμε ότι τον κατέχουμε ως αγαθόν εν έπαρκεία.

Επειδή όμως και ο δικός μας δεν είναι απεριόριστος οφείλουμε να τον εξαγοράζουμε, να επωφελούμεθα δηλαδή από αυτόν, να τον χρησιμοποιούμε σωστά (πρβλ. Έφεσίους 5, 16). Έδω μπορούμε, παραλλάσσοντας το γνωστό λόγιο του Κυρίου μας για την αγάπη, να προτείνουμε ως κριτήριο σεβασμού για το χρόνο το δικό μας και των άλλων το «σεβάσου τον χρόνο των άλλων όπως σεβείσαι και τον δικό σου χρόνο». Αυτό

θα άλλαζε κυριολεκτικά την αντιμετώπιση που έχουμε για πολλά ζητήματα.

Ό χρόνος και η διάθεσή του

Κάτι άλλο που προσφέρεται σ' αυτούς τους στοχασμούς μας για το χρόνο και που τώρα το καλοκαίρι μάς δίνεται ή δυνατότητα να το σκεφθούμε πιο ήρεμα και πιο άνετα είναι ότι ο χρόνος που διαθέτουμε μάς διατίθεται. Βέβαια, ο άνθρωπος άρεσκεται στην ιδέα να πιστεύει ότι ό,τι κατέχει το κατέχει δικαίωματικά, και γι' αυτό στο θέμα του χρόνου ως λυδία λίθος κρίνεται η αυτονομία του. Ό χρόνος μας, όμως, είναι κάτι δεδομένο, μάς έχει δοθεί. Θα τολμούσα να πω ότι για το χρόνο δίνουμε λόγο σε κάποιον τελικά, και πρέπει να μη βρεθούμε αναπολόγητοι. Ό Θεός είναι ο Μέγας Χρονομέτρης, όχι με την έννοια ενός άδυσώπητου κριτή, αλλά με τη φροντίδα που έχει έτσι ώστε στον χρόνο που μάς διαθέτει να κάνουμε το καλύτερο, κι εμείς αυτό το ξεχνάμε συχνά. Ζούμε το χρόνο μόνοι μας. Δεν συν-χρονίζομαστε με το χρόνο του Θεού. Άσχετο αν Αυτός είναι Άχρονος, εμείς έχουμε τη δυνατότητα που μάς την παραχωρεί ο ίδιος να ζούμε το χρόνο μας μαζί Του, να δουλεύουμε στους άγρους Του. Κι αυτό είναι το μεγάλο κέρδος.

Εμείς πολλές φορές είμαστε κολλημένοι στην άμοιβή. Για το πόσο χρόνο θα του διαθέσουμε και τί θα πάρουμε στο τέλος. Η παραβολή των έργατων του άμπελώνος (Ματθαίου 20, 1-16) που προσέλαβε ο οικοδεσπότης για διαφορετικό χρόνο εργασίας αλλά με την ίδια άμοιβή στο τέλος, είναι χαρακτηριστική. Η

Σέ αναζήτηση
 του χαμένου χρόνου...!
 Φωτογραφία
 της Anne-Marie Garat
 («Le Monde de livres»
 26 Ιανουαρίου 1996).

διαμαρτυρία των της πρώτης ώρας φαίνεται εκ πρώτης όψεως δικαιολογημένη. Εμείς κοπιάσαμε πολύ περισσότερο και παίρνουμε τα ίδια λεφτά με τους εργάτες της ένδεκάτης. Άλλά και η απάντηση του εργοδότη είναι επίσης αποστομωτική. Αυτή ήταν η συμφωνία μας. Όλοι, όμως, εμείς που επιμένουμε στο νομικόν του πράγματος από τη μία μεριά και στη μεγαλοθυμία του εργοδότη να παράσχει ισότητα ευκαιριών από την άλλη, ξεχνάμε το μεγάλο ευεργέτημα των της πρώτης ώρας. Δεν είναι οι χαμένοι της ιστορίας και οι άδικημένοι. Οι της ένδεκάτης απολαμβάνουν την ίση ευκαιρία να εισπράξουν άμοιβή των πρώτων. Άσχετο τι συμφώνησαν οι πρώτοι για το τέλος, άμείφθηκαν με τη μεγάλη ευκαιρία που τους δόθηκε να δουλέψουν για τον Κύριο από την αρχή της βάρδιας και να εργασθούν γι' Αυτόν πολύ περισσότερο χρόνο από τους άλλους. Αυτό δίνει την υπέρ-αξία στο χρόνο τους, το περισσότερο, που με τα στενά όρια και τους όρους του δούναι και λαβείν χάνεται σ' ένα παράπονο συνδικαλιστικού τύπου.

Το ίδιο θα μπορούσαμε να πούμε για το παράπονο του μεγάλου άδελφού στην παραβολή του άσώτου υιού (Λουκά 15, 11-32). Και εκεί έχουμε διαμαρτυρία του μεγάλου, του της πρώτης ώρας, για όλα εκείνα που επιδειψίλευσε ο φιλόανθρωπος πατέρας στον γιο που επέστρεψε. «Τόσα χρόνια σου δουλεύω και δεν μου έδωσες ούτε ένα κατσίκι για να εύφρανθώ με τους φίλους μου». Είχε ξεχάσει, όμως, αυτό που του απάντησε ο πατέρας. Δεν του είπε τόσα χρόνια μου δούλεψες αλλά «παιδί μου, εσύ είσαι πάντοτε μαζί μου». Αυτό το «σύ πάντοτε μετ' έμου εί» είχε ξεχάσει. Τον ενδιέφερε κυρίως η δουλειά με τις απολαυές και όχι για το για ποιόν εργαζόταν. Ό χρόνος πήρε μετρητή μορφή και έγινε πληθυντικός χρόνος, χρόνια. Όπως και στην περίπτωση των έργατων της πρώτης ώρας εκείνο που μετρούσε ήταν οι ώρες, οι εργατοώρες και όχι ο εργοδότης. Αυτό όταν μάς διαφεύγει χάνουμε τον συν-χρονισμό μας και ο χρόνος μας γίνεται μοναχικός φθάνουμε «να δουλεύουμε για μάς»!

Τί είναι χρόνος;

Οι επιστήμες των αριθμών και μετρήσεων, τα Μαθηματικά, ή Φυσική και ή Αστρονομία γὰ νὰ ὀρίσουν τὸ χρόνο παρατηροῦν, μελετοῦν καὶ ὑπολογίζουσι τὶς κινήσεις, τὶς τροχιὰς καὶ τὰ συστήματα τῶν οὐρανίων σωμάτων: τῶν πλανητῶν, τῶν ἀστέρων, τῶν γαλαξιών καὶ αὐτοῦ τούτου τοῦ σύμπαντος, τὸ ὁποῖον κινεῖται καὶ φθείρεται! Μετροῦν τὴν κίνηση, τὴν διάρκειαν καὶ τὴν φθορὰ τοῦ φυσικοῦ κόσμου καὶ ὑπολογίζουσι τὸ χρόνο. Γιατὶ ὁ χρόνος δὲν ἔχει δική του ὑπόστασιν, δική του ὄντοτητα.

Σὲ αὐτὴ τὴ διαπίστωση καταλήγει καὶ ὁ ἱερός πατὴρ Βασίλειος ὁ Μέγας: «*τοιούτος ὁ χρόνος, οὗ τὸ μὲν παρελθὸν ἠφανίσθη, τὸ δὲ μέλλον οὐπω πάρεστι, τὸ δὲ παρὸν πρὶν γνωσθῆναι διαδιδράσκει τὴν αἴσθησιν*». (Αὐτὸ εἶναι τὸ χαρακτηριστικὸ τοῦ χρόνου, τοῦ ὁποίου τὸ μὲν παρελθὸν δὲν ὑπάρχει πιά, τὸ μέλλον δὲν ἔχει ἔλθει ἀκόμη, τὸ δὲ παρὸν ξεφεύγει ἀπὸ τὴν ἀντίληψή μας πρὶν καὶ τὸ συνειδητοποιήσουμε).

Ἡ ὑπόστασις τοῦ χρόνου ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὴ φυσικὴ δημιουργία καὶ συνυπάρχει μὲ αὐτήν. «*Ἄρα τῷ κόσμῳ ἢ τοῦ χρόνου διέξοδος ὑπέστη, ἐπειγομένη αἰεὶ καὶ παραρρέουσα καὶ μηδαμοῦ πανομένη τοῦ δρόμου*», συνεχίζει ὁ ἱερός πατὴρ. (Ἡ φανέρωσις τοῦ χρόνου ὑπῆρξε ταυτόχρονα μὲ τὴ παρουσία τοῦ κόσμου, ἢ ὁποία συνεχῶς παρέρχεται μὲ βιασύνῃ καὶ πουθενὰ δὲν σταματᾷ τὴν πορείαν της). Ὁ χρόνος εἶναι μιὰ συνεχῆς ροὴ γεγονότων πού ἀφεται ἔχουν τὴν ἀρχὴ τῆς δημιουργίας καὶ τέλος τὴν συντέλεια τοῦ κόσμου.

Πέρα ὅμως τοῦ μαθηματικοῦ χρόνου, τοῦ χρόνου τῆς Ἐπιστήμης, τοῦ φυσικοῦ χρόνου μὲ τὸν ὁποῖον μετρῶνται τὰ ἔτη καὶ οἱ χιλιετίες, καταρτίζονται τὰ ἡμερολόγια καὶ προσδιορίζονται οἱ ἡλικίες, ὑπάρχει καὶ ὁ χρόνος τῆς Ἐκκλησίας. Ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ δικό του στίγμα στὸ ἴδιο κεφάλαιο τῆς Γενέσεως: «*ἐν ἀρχῇ ἐποίησεν ὁ Θεὸς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν γῆν*». Μέσα σ' αὐτὴ τὴ δημιουργικὴ δύναμις τῆς βιβλικῆς φράσεως φαίνεται «*ἡ μακαρία φύσις, ἢ ἀρχὴ τῶν ὄντων*», παρατηρεῖ καὶ πάλι ὁ Μέγας Βασίλειος. Δηλαδή φαίνεται ὁ Θεός, ὁ ὁποῖος προηγεῖται κάθε ἐννοίας γίνου

Τοῦ Πανοσ. Ἀρχιμ. Χριστοφύρου Νάνου

χρόνου διότι, ὅπως μαρτυρεῖ ὁ Θεολόγος τῆς Ἐκκλησίας, Ἰωάννης ὁ Εὐαγγελιστής: «*ἐν ἀρχῇ ἦν*» ὁ ἐνυπόστατος Λόγος τοῦ Θεοῦ «*δι' οὗ καὶ τοὺς αἰῶνας ἐποίησεν*». Δηλαδή εἶναι ὁ πρὸ τῶν αἰώνων ὑπάρχων Θεός. Μετὰ δέους ἀναφέρεται στὸ βιβλίον τῶν Παροιμιῶν ἢ θεολογικὴ πληροφορία: «*Ἦνίκα ἠτοίμασεν ὁ Πατὴρ τὸν οὐρανὸν συμπάρημην αὐτῷ*». (Καθ' ὃν χρόνον δημιουργοῦσε ὁ Θεὸς Πατὴρ τὸν ὑλικὸν κόσμον συμπαραρροσκομοῦν μ' αὐτὸν ὡς Θεὸς Λόγος).

Ὅταν, λοιπόν, ἀναφερόμεθα στὸ χρόνο τῆς Ἐκκλησίας ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι ἢ ἀφεται τοῦ εἶναι ὁ προαιώνιος Υἱὸς καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ, «*ὁ ὢν ἐπὶ πάντων Θεὸς εὐλογητὸς εἰς τοὺς αἰῶνας*» κατὰ τὸν Ἄπ. Παῦλο. Δηλαδή ὁ μόνος κατὰ φύσιν ἀχώρητος καὶ ἄχρονος.

Ὅμως, ὁ Ἐκκλησιαστικὸς χρόνος δὲν εἶναι ἐκτὸς τοῦ τόπου καὶ τοῦ χρόνου πού ζοῦμε. Μπορεῖ νὰ προηγεῖται καὶ νὰ ὀδεύει στὴν αἰωνιότητα ἀλλὰ ἀφορᾷ ἄμεσα καὶ στοὺς ἐδῶ κατοικοῦντας ἀνθρώπους. Πῶς εἶναι δυνατὸν, βέβαια, τὸ αἰώνιο, τὸ ἄχρονο, τὸ τοπικὰ ἀπροσδιόριστο διάνοσμα τῆς Ἐκκλησίας νὰ εἰσέρχεται καὶ νὰ συμπλέκεται μέσα στὸ χῶρον καὶ τὸ χρόνο πού ζοῦμε ἐμεῖς;

Ἡ ὕμνολογία τῆς Ἐκκλησίας μας δίνει τὴν ἀπάντησιν μὲ τὸ ἀπολυτικὸν τῆς ἐορτῆς, τῆς κατὰ σάρκα περιτομῆς τοῦ Χριστοῦ: «*Μορφὴν ἀναλλοιώτως ἀνθρωπίνην προσέλαβες, Θεὸς ὢν κατ' οὐσίαν πολνεύσπλαχνε Κύριε*». Μὲ τὴν θείαν ἐνανθρώπησιν εἰσέρχεται ἢ ἄχρονος αἰωνιότης στὴν ἐν χρόνῳ δημιουργία γὰ νὰ θεραπεύσει τὴν φθορὰ τοῦ χρόνου καὶ τὴν ματαιότητα πού τὸν ἀκολουθεῖ. Γὰ τὸ λόγο αὐτὸ «*οὐκ ἐπαισχύνεται σαρκὸς τὴν περιτομὴν ὁ ἀναρχος κατὰ τὸν Πατέρα*» γὰ νὰ λάβει ἀρχὴ ἢ ἀφθαρσία ἀπέναντι στὴ φθορὰ καὶ ἢ βεβαία ἐλπίς τῆς αἰωνιότητος ἀπέναντι στὴ ματαιότητα τῶν ἀνθρωπίνων πραγμάτων διότι «*ἀθανασία ἦν ἐν αὐτῷ*» μᾶς ἀποκαλύπτει ἢ Σοφία Σολομῶντος.

Καὶ ὅσοι πίστεψαν, πιστεύουν καὶ θὰ πιστέψουν μέχρι τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος τούτου

στὴν ἐνανθρώπησιν τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ συμμετέχουν καὶ στὴν ἄχρονο αἰωνιότητα Αὐτοῦ. Ἄπὸ κατὰ φύσιν κτιστοὶ γίνονται κατὰ χάριν ἄκτιστοι, ἀναφέρει ὁ ἅγιος Μάξιμος. Καὶ συντελεῖται τὸ θαῦμα τοῦ συγκερασμοῦ τοῦ χρόνου τῆς δημιουργίας μὲ τὸ χρόνο τῆς Ἐκκλησίας καὶ διαμορφώνεται ὁ λειτουργικὸς χρόνος. «*Ἡ λατρεία τῆς Ἐκκλησίας συνεκέρασε τὸ θεῖο καὶ τὸ ἀνθρώπινο*» ἐπιβεβαιώνει καὶ ὁ καθηγητὴς τῆς Λειτουργικῆς κ. Ἰωάννης Φουντούλης.

Ὁ πιστὸς, ζῶντας τὸν λειτουργικὸν χρόνον, εἰσέρχεται στὸ χῶρον τοῦ θελήματος τοῦ Θεοῦ καὶ ζεῖ τὸν χρόνον τοῦ ἀγιασμοῦ καὶ τῆς θεώσεως, σύμφωνα μὲ τὴν ἀδιάφυστη μαρτυρία τοῦ Ἰησοῦ: «*ὁ τὸν λόγον μου ἀκούων καὶ πιστεύων τῷ πέμψαντί με ἔχει ζωὴν αἰώνιον*».

Ἄν ὁ γήινος χρόνος πού γίνεται παλαιὸς μὲ τὴν ἐναρξὴ ἐνὸς νέου, ἐνηλικιώνει, γηράζει, φθείρει τὸν ἄνθρωπον καὶ ὀδηγεῖ τὸ ἀνθρώπινο σῶμα στὸ θάνατον, ἢ ψυχὴ μένει ἀνεπηρέαστος αὐτῆς τῆς ἀλλοιώσεως διότι ὁ αἰώνιος Λόγος ἐμφύτευσε σ' αὐτήν, μὲ τὴν ἐν τῷ κόσμῳ κοινωρία Του, ζωὴν αἰώνιον καὶ ἀθάνατον. «*Εἰ ὁ ἔσωθεν ἄνθρωπος φθείρεται, ὁ ἔσωθεν ἀνακαινοῦται ἡμέρα τῆ ἡμέρα*» μᾶς διδάσκει ὁ Ἄπ. Παῦλος. Αὐτὴ εἶναι ἢ ἀνεκτίμητη δωρεὰ πού ἀπολαμβάνει ὁ πιστὸς ἐκεῖνος πού «*πάντων τῶν ὄντων τὴν πρὸς Θεὸν προκρίνει συμβίωσιν*», (ἐκεῖνος πού προτιμᾷ ἀπὸ ὅλα τὰ δημιουργήματα τὴν μετὰ τοῦ Θεοῦ κοινωρία). Δηλαδή, ἀντὶ ὁ πιστὸς νὰ συσχηματίζεται μὲ τὴν συμπεριφορὰ του σύμφωνα μὲ τὸ θέλημα τοῦ ἐνανθρωπήσαντος Χριστοῦ, ὅπως μᾶς συνιστᾷ καὶ ὁ Ἄπ. Πέτρος: «*ὡς τέκνα ὑπακοῆς μὴ συσχηματιζόμενοι ταῖς πρότερον ἐν τῇ ἀγνείᾳ ὑμῶν ἐπιθυμίαις, ἀλλὰ κατὰ τὸν καλέσαντα ὑμᾶς ἅγιον καὶ αὐτοὶ ἅγιοι ἐν πάσῃ ἀναστροφῇ γενήθητε*».

Δὲν εἶναι, ὅμως, μόνον τὸ δέος καὶ ἢ ἐκστασις ἀπὸ τὴν αἴσθησιν τοῦ θεοῦ, οὔτε ἢ θεόληπτη ἐμπειρία τοῦ ὑπερκοσμίου πού δεσπόζουν καὶ ὠφελοῦν τὴν ψυχὴν τοῦ πιστοῦ πού ζεῖ τὸ λατρευτικὸν χρόνον τῆς Ἐκκλησίας. Ἄλλὰ δημιουργεῖται καὶ ἢ πνευματικὴ ἐκείνη ἀτμόσφαιρα μέσα στὴν ὁποία ὁ νοῦς, μὲ νηφαλιότητα, βλέπει τὶς σωστὲς καὶ λαυθασμένες ἐπιλογές του στὸ χρόνο πού πέ-

ρασε καὶ κάνει τὸν ἀπολογισμὸν του:

Ἄν, γὰρ παράδειγμα, στὸ χρόνο πού πέρασε, ζήσαμε τὴν ἀδικία, τὴν ὑποτίμησιν, τὴν προσβολήν, τὸν παραγκωνισμόν, ἐναποθέτομε τώρα τὴν πικρία μας στὴν δικαιοσύνην τοῦ Θεοῦ, πού ἔχει τὴ δύναμιν νὰ τὴν μεταβάλει σὲ μισθαποδοσία. Καὶ ἐκεῖνον πού κρατᾷμε γὰ τὸν ἑαυτὸν μας εἶναι ἢ ἀνεξικακία, ὅπως μᾶς συμβουλεύει ὁ Ἄπ. Παῦλος: «*ὁρᾶτε μὴ τις κακὸν ἀντὶ κακοῦ τιν ἀποδῶ, ἀλλὰ πάντοτε τὸ ἀγαθὸν διώκετε καὶ εἰς ἀλλήλους καὶ εἰς πάντας!*».

Ἄν, στὸ χρόνο πού πέρασε, πρόλαβε ἢ ἀμαρτία νὰ μᾶς βαρύνει τὴν συνείδησιν, ζητᾷμε συγγνώμην ἀπὸ τὸν ἐνανθρωπήσαντα Θεόν, καὶ Ἐκεῖνος κρίνει τὴν ἀμαρτία καὶ ἀπαλείφει τὸ ἀνόμημά μας στὸ ἄπειρον Αὐτοῦ ἔλεος. Καὶ μεῖς ἄς ὑποδεχθοῦμε τὸ νέο χρόνο μὲ τὴν αἴσθησιν τῆς πνευματικῆς ἀνακούφισις ὅπως μᾶς ὑπενθυμίζει ὁ ψαλμικὸς στίχος: «*Ἀκουτεῖς μοι ἀγαλλίασιν καὶ εὐφροσύνην...*».

Ἄν ἢ χαρὰ πλημμύρισε τὴν ψυχὴν μας γὰ ὅσα καλὰ κατορθώσαμε στὸ χρόνο πού πέρασε, παρακαλοῦμε τὸν αἰώνιον Θεόν νὰ μᾶς ἐνισχύσει ὥστε νὰ ἐπαναλάβουμε τὶς ἀγαθές μας προσπάθειες στὴ καινούργια χρονικὴ περίοδο γὰ νὰ διατηρήσουμε τὴν πνευματικὴν μας χαρὰ.

Ἄν, στὸ χρόνο πού πέρασε, δὲν γίναμε πλούσιοι καὶ παραμείναμε πτωχοί, φέρνουμε ἐνώπιόν μας τὸ παράδειγμα τοῦ κορυφαίου Ἰεράρχου Βασιλείου, πού ὁ ἴδιος ἐπτώχευσε γὰ νὰ πλουτίσει ἢ Ἐκκλησία καὶ μὲ τὸ τριμμένο του ράσο κράτησε ψηλὰ τὴν Ὀρθοδοξία. Εἶναι ἐκεῖνος, πού στὴν ἀπειλή δήμευσης τῆς περιουσίας του, ἀντὶ νὰ φοβηθεῖ ἐμειδίσει, γὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ, στοὺς πτωχοὺς: «*Ἐσκόρπισε, ἔδωκε τοῖς πένησι ἢ δικαιοσύνην αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα*».

Ἄν ἢ ματαιότητα τοῦ κόσμου διέψευσε ἐλπίδες καὶ προσδοκίες, ἀπευθυνόμεστε τώρα στὴ «προσδοκία τῶν Ἐθνῶν» γὰ νὰ γίνῃ Ἐκεῖνος προσδοκία μας, νὰ ἀνανεώσει τὶς ἐλπίδες μας, ὄχι μὲ ψεύτικες ὑποσχέσεις, ἀλλὰ, ὅπως μᾶς λέγει ὁ οὐρανοφάντωρ, μὲ τὰ αἰώνια λόγια τοῦ Εὐαγγελίου ὥστε νὰ ἐκπληρωθεῖ ἢ ὑπόσχεσις Του: «*ἔνα ζωὴν ἔχωσιν καὶ περισσὸν ἔχωσιν!*».

Ὁ Χριστὸς οὐδέποτε ἀρνήθηκε τὸ δικαίωμα τοῦ ἀνθρώπου νὰ ἐκφράζει τὰ συναισθήματα λύπης καὶ συμπάθειας γιὰ τὸν χαμὸ κάποιου προσφιλοῦς προσώπου του. Μάλιστα ὁ Κύριος σπλαγχνίσθηκε τὴν χήρα τῆς Ναῖν πού θρηνοῦσε τὸ θάνατο τοῦ γιοῦ της (Λουκ. 7, 13), βοήθησε τὸν Ἰάειρο καὶ ἀνέστησε τὴν κόρη του (Μάρκ. 5, 22), λυπήθηκε καὶ δάκρυσε γιὰ τὸν φίλο Του Λάζαρο (Ἰω. 11, 34).

Ἔτσι καὶ οἱ Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας δὲν χαρακτηρίζουν τὴν λύπη καὶ τὸ πένθος ὡς ἀμαρτήματα, ἀλλὰ συνιστοῦν νὰ μὴν καταντοῦν συντριβὴ καὶ ἀπελπισία, προϊόντα δηλ. ἀπιστίας. Ζητοῦν νὰ καταπραῦνουν τὸν πόνο μὲ

Οἱ Πατέρες μιλοῦν γιὰ τὸ πένθος

Τοῦ Πρωτ. κ. Σπυρίδωνος Λόντου

βάλαμο παρηγοριᾶς καὶ τὰ ἐπιχειρήματα ποὺ προβάλλουν εἶναι τὸ γεγονός ὅτι ὁ θάνατος εἶναι κοινὸς γιὰ ὅλους μας, τὸ χριστιανικὸ δόγμα τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς καὶ τῆς ἀνάστασης τῶν σωμάτων καθὼς καὶ τὸ ἀγαθὸ ὄνομα τοῦ ἐκλίποντος. Συνιστοῦν τὴν ἐγκαρτέρηση στὴν θλίψη καὶ τὴν ἐλπίδα στὸν Ἀναστάνα Χριστό.

Ὁ Μ. Βασίλειος στὴ χήρα τοῦ Ἀρνηταίου συνιστᾷ νὰ ἔχει μέτρο στὸν πόνο τῆς ὥστε νὰ μὴν συντριβεῖ ἀπὸ τὴν λύπη τῆς (Migne 32, 1001). Ἀκόμα λέει ὅτι δὲν ἐπιτρέπονται τὰ μεγάλα πένθη, τὰ οὐρλιαχτὰ καὶ τὰ ξεφωνήματα, ἀλλὰ μόνο τὰ μικρὰ δάκρυα. Ὁ Θεοδώρητος λέει ὅτι ἡ θλίψη μας γιὰ τὸν θανόντα πρέπει νὰ μοιάζει μὲ τὴν θλίψη μας γιὰ κάποιον ποὺ ἀποχωριζόμαστε πρόσκαιρα καὶ νὰ μετριάζεται μὲ τὴν ἐλπίδα (Migne 83, 1189).

Ὁ Ἰωάννης Χρυσόστομος δὲν ἀπαγορεύει τὴν ἀθυμία, οὔτε τὴν λύπη καὶ τὸ πένθος, ἀλλὰ ζητᾷ νὰ μὴν ἀγανακτοῦμε καὶ νὰ μὴν πενθοῦμε ὑπέρμετρα (Migne 48, 1019). Ἐμποδίζει τὴν βαρεῖα λύπη καὶ τὸ μανιακὸ καὶ ἀπρεπές

πένθος, τὴν ἀπελπισία καὶ ἀγανάκτηση καὶ ζητᾷ τὴν εὐχαριστία πρὸς τὸ Θεό. Μὲ τὴν ἀδημονία ὁ πενθὼν βρίζει τὸν θανόντα καὶ ἐξοργίζει τὸ Θεό, θεωρώντας Τον ἄδικο. Ὁ Γρηγόριος Ναζιανζηνὸς βρίσκει κοινὸ φάρμακο στοὺς πενθοῦντες ὅτι βλέπουν ἀνθρώπους νὰ προπέμπουν ἄλλους ἀνθρώπους (Migne 35, 1041).

Παραθέτουμε κατωτέρω ἀποσπάσματα ἀπὸ λόγους παρηγοριᾶς ἱερῶν πατέρων ποὺ μπορεῖ ὁ ἱερεὺς νὰ χρησιμοποιεῖ γιὰ τὴν ἀνακούφιση τῶν πενθοῦντων:

Μ. Βασιλείου πρὸς Νεκτάριον γιὰ τὸν θάνατο τοῦ γιοῦ του (Migne 32, 237-241): «... ἂν θελήσουμε νὰ θρηνησοῦμε κατὰ τὸ μέγεθος τοῦ δυστυχήματος δὲν θὰ μᾶς φθάσει ὁ χρόνος τοῦ βίου καὶ ἂν ὅλοι οἱ ἄνθρωποι στενάξουν μαζί μας, πάλι ὁ ὄδυρμός τους δὲν θὰ εἶναι ἀρκετὸς γιὰ τὸ μεγάλο πάθημά μας. Ἄς θελήσουμε νὰ ἀναλογισθοῦμε τὸ δῶρο τοῦ Θεοῦ, τὸν σῶφρονα λογισμό..., ὁ ὁποῖος ἐπιτάσσει νὰ μὴν λυπούμαστε γιὰ τοὺς θανόντες... πρέπει μὲ ὑπομονὴ νὰ ἀποδεχόμαστε τίς βουλές τοῦ Θεοῦ ἔστω καὶ ἂν εἶναι σκληρές... Ὅχι δὲν στερήθηκες τὸ γιό σου ἀλλὰ τὸν ἀπέδωσες στὸν δημιουργό του, τὸν ὑποδέχθηκε ὁ οὐρανός. Ἄς ἀναμείνουμε λίγο καὶ θὰ εἴμαστε μαζί του, καθόσον ὅλοι πορευόμαστε πρὸς τὸ τέρμα τῆς ὁδοῦ ποὺ ὅλοι θὰ βαδίσουμε καὶ ὅλους μας ἀναμένει τὸ ἴδιο κατάλυμα. Ἄς εὐχόμεστε νὰ μοιάσουμε μὲ ἐκεῖνον στὴν ἀρετὴ, ὥστε μὲ τὸ ἄδολο ἦθος νὰ τύχουμε τῆς ἀναπαύσεώς του...».

Μ. Βασιλείου πρὸς τὴν σύζυγο τοῦ Νεκταρίου γιὰ τὸ θάνατο τοῦ γιοῦ της (Migne 32, 241-244): «... Γνωρίζω καλὰ ποιά εἶναι τὰ μητρικὰ σπλάγχνα καὶ κατανοῶ τὸ πόσο πονᾷς... ἀλλὰ ὅπως μάθαμε ἀπὸ τὸ ἱερὸ εὐαγγέλιο τὰ ἀνθρώπινα δὲν βαδίζουν χωρὶς πρόνοια καὶ γνώση τοῦ Θεοῦ... ἄς μὴν ἐλέγχουμε τὴν δίκαια κρίση Του... τώρα ὁ Θεὸς δοκιμάζει τὴν ἀγάπη σου πρὸς Αὐτόν καὶ τώρα σοῦ δίνεται ἡ εὐκαιρία μὲ τὴν ὑπομονὴ νὰ λάβεις τὸ μερίδιο τῶν μαρτύρων... Ὅταν ἔγινες μητέρα γνώριζες ὅτι εἶσαι θνητὴ καὶ γέννησες θνητό... δὲς τὸν κόσμον ὅλο ποὺ εἶναι θνητὸς καὶ ἄς παρηγορηθεῖς ἀπὸ αὐτό... μὴν ἀμελήσεις τὸ σύζυγό σου, ἄς γίνει ὁ ἓνας παραμυθία τοῦ ἄλλου, μὴ καταπέσεις ἀπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχίας καὶ μεγαλώσεις τὴν συμφορά...».

Ἄγ. Γρηγορίου πρὸς τοὺς γονεῖς του γιὰ τὸν θάνατο τοῦ ἀδελφοῦ του Καισάρου (Migne 35, 755 κ.ε.): «...δεχθεῖτε λοιπὸν παρηγοριὰ οἱ πρεσβύτεροι, ἀπὸ ἐμένα τὸ τέκνο σας, οἱ γονεῖς... πόσο χρόνο θὰ ζήσουμε ἀκόμη νὰ τὸν πενθοῦμε;... ἡ ζωὴ εἶναι πρόσκαιρη... γεννιόμαστε χωρὶς νὰ προϋπάρχουμε. Καὶ ἔπειτα πεθαίνουμε... εἴμαστε σὰν ὄνειρο στιγμιαῖο, σὰν σκιά περαστική, ἀτμός, ἄνθος τὸ ὁποῖο μόλις φυτρώσει μαραίνεται (Ψαλμ. ρβ, 15).

Ἄγ. Γρηγορίου Νύσσης πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Θεοδόσιο γιὰ τὸν θάνατο τῆς ἑχθρῆς κόρης του Πουλχερίας (Migne 46, 889): «...ἂν ἔφυγε τὸ παιδί ἀπὸ ἐσένα πῆγε στὸ Δεσπότη τῶν πάντων. Ἐκλείσει γιὰ σένα τὰ μάτια, ἀλλὰ τὰ ἀνοιξε στὴν λάμψη τοῦ αἰωνίου φωτός, ἔφυγε ἀπὸ τὴν τράπεζά σου, ἀλλὰ συμμετέχει σὲ ἀγγελικὴ βασιλεία καὶ πῆγε στὴν Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν. Λυπᾶσαι ποὺ δὲν βλέπεις τὸ φυσικὸ κάλλος τῆς, γιατί δὲν μπορεῖς νὰ δεῖς τὸ ψυχικὸ τῆς κάλλος... πρέπει νὰ χαίρεσαι ποὺ δὲν ἔζησε δυσάρεστα πράγματα καὶ δὲν δοκίμασε λύπες...».

Ἄγ. Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, λόγος στὸ ἀποστολικὸ χωρίο τῆς νεκρώσιμης Ἀκολουθίας: «...τοὺς πεθαμένους ἀποκαλεῖ κεκοιμημένους, γιατί ὁ θάνατος εἶναι ὕπνος μακρὺς, καὶ ὅπως κάποιος κοιμᾶται καὶ ξυπνᾷ, ἔτσι καὶ ἐκεῖνοι θὰ ξυπνήσουν καὶ θὰ ἀναστηθοῦν. Ὅπως ἓνα παλαιὸ σπίτι γιὰ νὰ τὸ ἀνακαινίσεις τὸ ἀδειάζεις, ἔτσι καὶ ὁ Θεὸς χαλάει τὸ σῶμα μας, τὸ ἀδειάζει ἀπὸ τὸν ἐνοικό του, τὴν ψυχὴ, καὶ θὰ τὸ ἀνακαινίσει τὴν ἡμέρα τῆς κοινῆς ἀνάστασης. Μὲ τοὺς ὄδυρμους καὶ τοὺς θρήνους μιμεῖσαι τοὺς ἀπιστοὺς, οἱ ὁποῖοι δὲν ἔχουν ἐλπίδα. Ὅποιος δὲν ἔχει πίστη καὶ ἐλπίδα στὴν μετὰ θάνατον κρίση, αὐτὸς δὲν ἔχει καμία μεταθανάτιο ἐλπίδα. Ἡ ἐλπίδα τῆς Ἀναστάσεως παρηγορεῖ τὸν πενθοῦντα καὶ δίνει θάρρος καὶ πεποίθηση ὅτι θὰ ξανασυναντήσουμε τοὺς ἀγαπημένους μας νεκρούς...».

Τὸ χαροποιὸν πένθος

Ὁ ὁσῖος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης στὸ ἔργο του Κλίμαξ, τὸ ὁποῖο ἀποτελεῖ πνευματικὸ καθοδηγητὴ τῶν χριστιανῶν, παραθέτει διάφορους λόγους του, οἱ ὁποῖοι ἀποτελοῦν βαθμίδες ἀνόδου πρὸς τὴν ὑπέρτατη βαθμίδα τῆς κλίμακας

στὴν ὁποία βρίσκεται ἡ Βασιλεία τοῦ Θεοῦ, στὴν ὁποία ὅλοι κατατείνουμε.

Ὁ ἑβδομος λόγος του εἶναι περὶ τοῦ χαροποιοῦ πένθους. Ὁ Ὅσιος Ἰωάννης ὀρίζει τὸ πένθος ὡς μονιμοποιημένη κατάσταση ὀδύνης στὴν ψυχὴ τοῦ μετανοοῦντα. Τὸ κατὰ Θεὸν πένθος εἶναι, λέγει, ἡ σκυθρωπότητα τῆς ψυχῆς, τὸ χρυσὸ καρφί ποὺ καρφώνει στὴν καρδιά ἢ λύπη γιὰ νὰ τὴν φρουρεῖ. Χαρακτηριστικὸ ἐκείνων ποὺ προόδευσαν κάπως στὸ μακάριο πένθος εἶναι ἡ ἐγκράτεια καὶ ἡ σιωπὴ τῶν χειλέων, ἐκείνων ποὺ προόδευσαν περισσότερο, ἡ ἀοργησία καὶ ἡ ἀμνησικακία, ἐνῶ αὐτῶν ποὺ ἔφθασαν στὴν τελειότητα, ἡ ταπεινοφροσύνη.

Ὁ Ὅσιος Ἰωάννης προτρέπει τοὺς πενθοῦντες νὰ κρατοῦν σφιχτὰ τὴ μακαρία χαρμολύπη, ἡ ὁποία προέρχεται ἀπὸ τὴν εὐλογημένη κατάνυξη. Νὰ προσπαθοῦν νὰ ἀποκτήσουν τὸ χάρισμα τοῦ ἐσωτερικοῦ δακρύου, νὰ μὴν συμπεριφέρονται σὰν ἐκείνους ποὺ μετὰ τὴν ταφὴ τῶν νεκρῶν, ἄλλοτε θρηνοῦν καὶ ἄλλοτε μεθοῦν. Ἄν πενθεῖς, λέγει, νὰ αὐξήσεις τὸ πένθος σου καὶ τὸ θρήνο, διότι ἐξ αἰτίας τῶν ἀμαρτιῶν σου ἄφησες τὴν ἀνετη ζωὴ καὶ ἀναγκάστηκες νὰ ἀσπασθεῖς τὸ σκληρὸ (πένθιμο μοναχικὸ) βίο.

Ὁ Θεὸς δὲν ἔχει ἀνάγκη ἀπὸ δάκρυα, οὔτε ἐπιθυμεῖ νὰ πενθεῖ ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τὴν ὀδύνη τῆς καρδιάς του, ἀλλὰ μᾶλλον νὰ τὸν βλέπει νὰ ἀγάλλεται καὶ νὰ εὐθυμεῖ ἐσωτερικὰ ἀπὸ ἀγάπη πρὸς Αὐτόν. Δὲν κατέκτησε τὸ κάλλος τοῦ πένθους ἐκεῖνος ποὺ πενθεῖ ὅταν θέλει, ἀλλὰ ἐκεῖνος ποὺ πενθεῖ γιὰ τὸ λόγο ποὺ θέλει καὶ ὅπως ὁ Θεὸς θέλει.

Κάθε Κληρικός, ὁποιαδήποτε μὀρφωση καὶ ἂν ἔχει καὶ σὲ ὁποιαδήποτε διακονία τῆς Ἐκκλησίας ὑπηρετεῖ, πόσο μᾶλλον στὰ ἱερά κοιμητήρια, πρέπει πάντοτε νὰ εἶναι πολῦτιμος, ζηλωτὴς, ἐποικοδομητικὸς καὶ ἀκαταπόνητος διάκονος τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ ἔργου ποὺ τοῦ ἔχει ἐμπιστευθεῖ ἡ Ἐκκλησία. Κύρια εὐθύνη του εἶναι νὰ μεριμνᾷ μὲ φλογερὴ πίστη γιὰ τὴν σωτηρία τῶν ψυχῶν τοῦ ποιμνίου, νὰ εἶναι «τύπος τῶν πιστῶν» καὶ «μιμητὴς» τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων.

Μὲ τὴν δύναμη τοῦ Θεοῦ καὶ τὴ δικὴ του προσπάθεια θὰ γίνει ἱκανὸς ἐργάτης στὸν ἀμπελῶνα τοῦ Χριστοῦ, ἄξιος νὰ τύχει τοῦ ἐλέους Του κατὰ τὴν ἡμέρα τῆς κρίσεως. Ἀμήν.

Σκέψεις και προβληματισμοί για τή λειτουργία τῶν κατηχητικῶν συνάξεων

Ὁ συνεχής προβληματισμός πάνω σέ θέματα ποιμαντικῆς διακονίας κρίνεται πάντοτε ὡς ἀπαραίτητος γιά τή βελτίωση καί τήν πρόοδό της. Πολύ περισσότερο ὅταν αὐτή ἡ διακονία συνδέεται μέ τήν ἀσκηση τῆς ποιμαντικῆς τῶν νέων. Λίγες σκέψεις πάνω σέ ὀρισμένα ἐρωτήματα πού ἀπασχολοῦν ὄλους ἐκείνους πού ἀσχολοῦνται μέ τὸ ἔργο τῆς ἐκκλησιαστικῆς κατήχησης:

1 Ὑπάρχει κρίση στό κατηχητικό ἔργο καί σέ τί συνίσταται;

Ναί! Ὑπάρχει κρίση καί μάλιστα σοβαρή. Ἡ κρίση ὀφείλεται σέ ἐξωγενεῖς κυρίως, ὅμως, σέ ἐνδογενεῖς αἰτίες.

Οἱ ἐξωγενεῖς αἰτίες ἐντοπίζονται: α) στήν ἔλλειψη ἐλεύθερου χρόνου τῶν παιδιῶν μέ τήν αὐξηση τῶν ὥρων ἐξωσχολικῶν μαθημάτων σέ φροντιστήρια ἐνισχυτικῆς διδασκαλίας, ξένων γλωσσῶν καί ὑπολογιστῶν, ὠδεῖα, γυμναστήρια κ.ἄ., β) στήν ὑποτίμηση τῆς ἀξίας τῆς θρησκευτικῆς ἀγωγῆς ἀπό τὸ ἴδιο τὸ οἰκογενειακὸ περιβάλλον, γ) στή μεγάλη ἀπόσταση πού χωρίζει τὸν τόπο κατοικίας ἀπὸ τὸν χῶρο κατήχησης (στὶς μεγάλες πόλεις) καί δ) στή δυσφήμιση τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου.

Στὶς ἐνδογενεῖς αἰτίες μποροῦν νὰ καταγραφοῦν: α) ἡ ἀμφισβήτηση τῆς ἀναγκαιότητας ἀσκήσεως κατηχητικοῦ ἔργου ἀπὸ τοὺς ἴδιους τοὺς κληρικούς, β) ἡ, ὡς συνέπεια τοῦ παραπάνω, ἔλλειψη κατηχητικοῦ προγράμματος στήν κάθε ἐκκλησιαστικὴ κοινότητα, γ) ἡ ἔλλειψη κατάλληλων κληρικῶν καί λαϊκῶν νὰ ἀσκῆσουν τὸ κατηχητικὸ ἔργο, δ) ἡ ἔλλειψη χώρων καί μέσων πού χρειάζονται γιά τή συστηματικὴ κατήχηση, ε) ἡ διαμόρφωση ἐνὸς μοντέλου «καλοῦ»

Ἄρχιμ. Γεωργίου Χρυσοστόμου
Πρωτοσυγκέλλου Ἱ. Μ. Βεροίας,
Καθηγητοῦ Α.Ε.Σ.Θ.

κληρικοῦ, πού δέν συμπεριλαμβάνει τόσο τὸν κληρικὸ πού ἀσκεῖ κατηχητικὸ ἔργο, ὅσο τὸν καλίφωνο, τὸν εὐπαρουσίαστο ἢ ἐκείνον πού διατηρεῖ «πελατειακές» παρὰ ποιμαντικές σχέσεις μέ τοὺς πιστοὺς.

2 Μποροῦμε νὰ ἐξέλθουμε ἀπὸ τὴν κρίση αὐτὴ καί μέ ποιὸ τρόπο;

Ναί! Μποροῦμε νὰ ἐξέλθουμε ἀπὸ τὴν κρίση. Ἦδη σέ πολλές ἐνορίες δέν ὑπάρχει κρίση. Πραγματικά, λοιπόν, τὸ κρίσιμο ἐρώτημα εἶναι: γιατί σέ μία ἐνορία ὑπάρχει κρίση καί στή διπλανὴ ἐνορία δέν ὑπάρχει; Ἀπὸ τίς παραπάνω ἐξωγενεῖς καί ἐνδογενεῖς αἰτίες ἡ σημαντικότερη εἶναι ἡ ἔλλειψη προσωπικοῦ ἐνδιαφέροντος ἀπὸ τὴν πλευρὰ τῶν κληρικῶν. Ὅπου ὑπάρχουν ἱερεῖς μέ ὄρεξη καί ποιμαντικὴ διάθεση καμιά ἀπὸ τίς παραπάνω αἰτίες δέν μπορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὸ κατηχητικὸ ἔργο.

Ἀπὸ τὴν ἐμπειρία πού διαθέτω ὡς καθηγητῆς στήν Ἀνωτέρα Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Θεσσαλονίκης (Α.Ε.Σ.Θ.) εἶμαι σέ θέση νὰ προβῶ στή λυπηρὴ διαπίστωση ὅτι οἱ περισ-

σότεροι λαϊκοὶ ἱεροσπουδαστῆς δέν κατηχοῦν σέ κάποια ἐνορία, εἴτε τῆς Μητροπόλεως τοὺς εἴτε τῆς Θεσσαλονίκης. Οὔτε τοὺς τὸ ζητᾶ κανεῖς, οὔτε ἀπαιτεῖται ἀπὸ τὸ πρόγραμμα σπουδῶν. Ἀπεναντίας, ἐπιδεικνύουν μεγάλο ζήλο γιά ἱερά ἄμφια καί τὰ παρόμοια. Δέν ἔπρεπε ἡ Ἐκκλησία νὰ παρέμβει, ιδιαίτερα τώρα ἐνόψει τῆς ἀνωτατοποιήσεως τῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν, ὥστε στὸ πρόγραμμα σπουδῶν νὰ συμπεριληφθεῖ καί ἡ πρακτικὴ ἀσκηση στὸν κατηχητικὸ τομέα (οὐσιαστικὴ καί ὄχι εἰκονικὴ); Ὅταν ὁ ὑποψήφιος κληρικὸς δέν συνειδητοποιήσει τὴν ἀναγκαιότητα τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου ὡς λαϊκός, πῶς θὰ τὸ ἀσκῆσει ἀργότερα, ὅταν χειροτονηθεῖ; Δέν εἶναι ὑγιές τὸ φαινόμενο οἱ περισσότεροι κατηχητῆς νὰ εἶναι φοιτητῆς ἢ ἀπόφοιτοι ἄλλων σχολῶν, ἐνῶ φοιτητῆς Θεολογίας ἢ ἐκκλησιαστικῶν σχολῶν νὰ μὴν ἀσκοῦν κατηχητικὸ ἔργο. Ἐπίσης, πρέπει νὰ ἀλλάξουν τὰ κριτήρια ἐπιλογῆς κληρικῶν. Γιατὶ νὰ θεωρεῖται προσὸν ἢ καλὴ φωνὴ ἢ ἓνα πτυχίον καί ὄχι ἡ προηγούμενη ἐμπειρία στήν κατήχηση;

3 Ποιοὶ τρόποι χρησιμοποιήθηκαν γιά τὴν ὑπέρβαση τῆς κρίσεως καί τὴν προσέγγιση τῶν νέων;

Δέν ὑπάρχουν συνταγές ἢ μυστικοὶ τρόποι. Προϋποτίθεται ἡ ποιμαντικὴ γραμμὴ τοῦ ἐπισκόπου γιά συστηματικὴ ἀσκηση τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου. Ἐπίσης, ἡ συνεχὴς ἐνθάρρυνσή του γιά πρόωθηση τῶν κατηχητικῶν προσπαθειῶν, ἡ ἐπιβράβευση τῶν προσπαθειῶν πού κινοῦνται πρὸς αὐτὴ τὴν κατεύθυνση καί ἡ ἐπιβράβευση τῶν κληρικῶν, πού ἀσκοῦν κατηχητικὸ καί γενικότερα ἱεραποστολικὸ ἔργο. Αὐτὸ ὅμως δέν ἀρκεῖ. Πρέπει νὰ ὑπάρχει ἡ πεποίθηση στὸν κάθε κληρικὸ ὅτι ἡ ἱερωσύνη δέν συνδέεται μόνον μέ τὴ λειτουργικὴ διακονία ἀλλὰ καί μέ τὴν ποιμαντικὴ διακονία (κατηχητικὴ-κηρυκτικὴ). Οἱ παραπάνω δυὸ προϋποθέσεις, ιδιαίτερα ἡ

δεύτερη, εἶναι σημαντικὲς τόσο γιά τὴν ἐπιτυχὴ ἀσκηση τοῦ κατηχητικοῦ ἔργου, ὅσο γιά τὴν ἀποδυνάμωση τῶν αἰτίων πού ὀδηγοῦν στήν κρίση.

Ἡ κατήχηση συνδέεται μέ τὰ πρόσωπα. Ἐάν, λοιπόν, ὁ κληρικὸς διαθέτει ἱεραποστολικὸ ζήλο, τότε καί διαπροσωπικὲς σχέσεις θὰ καλλιεργῆσει καί σέ κόπους θὰ ὑποβληθεῖ καί ὑποστηρικτῆς θὰ ἐξασφαλίσῃ καί συνεργάτες θὰ βρεῖ. Ἀντίθετα, ἡ ἔλλειψη ἱεραποστολικῆς διάθεσης ἀπὸ μέρους τῶν κληρικῶν ἀποτελεῖ ἀπὸ μόνῃ τῆς μιᾶς σοβαρὴ ἐκκλησιαστικὴ κρίση, πού μᾶς ἀγγίζει ὄλους. Μακάρι ὄλοι νὰ συνειδητοποιήσουν τὴν ἀλήθεια ὅτι ἡ Ἐκκλησία ἢ εἶναι ἱεραποστολικὴ ἢ δέν ὑπάρχει.

Ἐνδιαφέρουσες ἐκδόσεις

Ἱεροδιδασκάλου
κ. Ἐμμανουὴλ
Σταυρουλάκη
Συναξάριον πάντων
τῶν Ἁγίων
τῶν ἐν Κρήτῃ
διαλαμψάντων

Ἄρχιμ. Φιλοθέου Νικολάκη

Ἀρχιμανδρίτη
κ. Φιλοθέου
Νικολάκη
Οἱ Ἅγιοι
τῶν Ἀθηνῶν

Του Πρωτ. κ. Βασιλείου Θερμού

Ο ΓΝΩΣΤΟΣ 75ος κανόνας της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου (που παρατίθεται στο Ίερατικό) νοιάζεται για το περιεχόμενο των λεγομένων στη Λατρεία ώστε να μην ακυρώνονται από την αντιαισθητική κατάχρηση του μέλους. Σχολιάζοντας τον ό Άγιος Νικόδημος ό άγιορείτης ζητεί από τους ψάλτες (πολλῶ μάλλον από τον λειτουργό!) «ἦθος ταπεινὸν καὶ κατανευγμένον» κατὰ τὴν μελώδηση. Θὰ προσπαθήσουμε νὰ ἐξετάσουμε πῶς αὐτὸ τὸ ἦθος συνδέεται ἄρρηκτα μὲ τὴν εὐκρίνεια τῆς ὁμιλίας καὶ μὲ τὸν λειτουργικὸ ρυθμὸ.

Εὐκρίνεια, ρυθμὸς, καὶ «ταπεινὸν ἦθος»

Εἶναι πέρα ἀπὸ κάθε ἀμφιβολία πῶς ἡ εὐκρίνεια κατ' ἀρχὴν ἀποτελεῖ θέμα φυσικῆς κατασκευῆς καὶ λειτουργίας τοῦ φωνητικοῦ συστήματος. Ἄλλοι ἄνθρωποι διαθέτουν τὸ φυσικὸ χάρισμα τῆς «πεντακάθαρης» φωνῆς, ἐνῶ ἄλλοι ἀγωνίζονται νὰ γίνουν καταληπτοὶ ἀκόμη καὶ στὸν συνήθη καθημερινὸ λόγο. Ὅμως ἀλλοίμονο ἂν ἔπρεπε νὰ παραιτηθοῦμε ἀπὸ κάθε δυνατότητα βελτιώσεως! Ἡ φύση ἐπιδέχεται ἀλλαγές καὶ τροποποιήσεις ἀναλόγως μὲ τὴ δύναμη τῆς βουλήσεώς μας. Ὁ Δημοσθένης ἔγινε ρήτορας παρὰ τὴ δυσαρθρία του, λόγω τῆς μεγάλης ἐπιμονῆς του.

Ἔνας τρόπος νὰ ἀντιληφθοῦμε τὴν εὐκρίνεια τῶν λεγομένων μας εἶναι νὰ ζητήσουμε ἀπὸ γνωστούς μας νὰ μᾶς ποῦν πόσες μεμονωμένες λέξεις συλλαμβάνουν ἀπὸ ἓνα λειτουργικὸ κείμενο πὸν διαβάσαμε. (Δὲν μιλῶ γιὰ ἔννοιες, διότι ἐλάχιστοι ἄνθρωποι ἀντιλαμβάνονται ὀλοκληρωμένες ἔννοιες ἀπὸ τὴ σημερινὴ λειτουργικὴ γλώσσα). Τὸ «πείραμα» ἀξίζει νὰ γίνει καὶ κατ' ἴδιαν ἀλλὰ καὶ

χρησιμοποιώντας τὴ μικροφωνικὴ ἐγκατάσταση τοῦ ναοῦ μας. Ἄς μὴν ἐκπλαγοῦμε ἂν μᾶς πληροφορήσουν πῶς ἡ ἀκοή τους συνέλαβε ἓνα ἐλάχιστο ἀριθμὸ λέξεων. Μάλιστα, στὶς πραγματικὲς συνθήκες τῆς Λατρίας μὲ τοὺς μικροὺς ἢ μεγάλους θορύβους, θὰ συλλάβουν ἀκόμη λιγώτερες.

Σχεδὸν ὅλοι μας, φρονῶ, λίγο ἢ πολὺ θὰ χρειαστεῖ νὰ καταβάλουμε συνειδητὴ προσπάθεια προκειμένου νὰ γίνει καθαρότερη ἢ λειτουργικὴ μας ἀπαγγελία. Θὰ χρειαστεῖ νὰ μὴν «κολλᾶμε» πολλές λέξεις στὴ σειρά, νὰ σεβόμαστε τὸ κόμμα καὶ τὴν τελεία, νὰ μὴν παραλείπουμε φωνήεντα ἢ σύμφωνα ἢ συλλαβές, νὰ τηροῦμε σωστὸ τονισμό, νὰ διαβά-

σουμε πολλές φορές κάποια εὐχή ἢ περικοπὴ πὸν μᾶς δυσκολεύει ὥστε νὰ γίνει κτῆμα μας κ.ἄ.

Ὅλα αὐτὰ ἀνήκουν στὸ τεχνικὸ μέρος.

Δίνοντας ἔμφαση στὸ τεχνικὸ μέρος, ὅμως, διατρέχουμε τὸν κίνδυνο νὰ γίνουμε ἐπιτηδευμένοι. Ἐνδέχεται νὰ μεταπέσουμε σὲ μία κατάσταση κατὰ τὴν ὁποία τὸ μυαλό μας παραμένει καθηλωμένο στὸ πῶς λέμε αὐτὰ πὸν λέμε. Χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουμε μπορεῖ

νὰ μετατραποῦμε σὲ ἠθοποιούς. Ἡ ἔγνοια μας γιὰ τὴν εὐκρίνεια ἴσως θυσιάσει τὴν γνησιότητά μας.

Εἶχαμε σὲ ἄλλη εὐκαιρία θίξει τὴν ἀνάγκη ὁ λειτουργὸς νὰ προσεύχεται μὲ τὰ ἴδια τὰ λόγια πὸν προφέρει. Πόσοι ἀπὸ ἐμᾶς μπορούμε νὰ ἰσχυριστοῦμε ὅτι τὸ πραγματώνουμε; Καὶ πόσο συχνά; Ἐδῶ ἡ εὐκρίνεια μπορεῖ νὰ μᾶς βοηθήσει. Ἐκτὸς ἀπὸ πράξη ἀγάπης γιὰ τὸ ἐκκλησίασμα, γίνεται καὶ τρόπος νὰ «μαζέψει» τὸ νοῦ μας στὰ λεγόμενα. Ἄλλὰ πῶς θὰ βρεθεῖ ἡ ἰσορροπία; Πῶς θὰ ὑπηρετήσει ἡ εὐκρίνεια τὴν προσευχή μας χωρὶς νὰ γίνει αὐτοσκοπός, ὁπότε κινδυνεύουμε νὰ «προσευχόμαστε» ναρκισσιστικά πρὸς τὸ εἶδωλό μας καὶ χωρὶς νὰ ἐμποδίζουμε τοὺς πιστοὺς νὰ προχωρήσουν πρὸ πέρα ἀπὸ τὴ φωνή μας;

Ἔτσι κριτήριο γίνεται ἡ σχέση μας μὲ τὰ κείμενα. Πόσο κατανοῶ αὐτὸ πὸν διαβάζω καὶ πόσο μιλά στὴν ψυχὴ μου. Ἄν τὸ κατανοῶ καὶ ἂν μιλά στὴν ψυχὴ μου, τότε αὐτομάτως θὰ βρῶ καὶ ἓναν ρυθμὸ πὸν καὶ θὰ

ἐκφράζει τὴν προσευχή μου καὶ θὰ ἀναπαύει τοὺς ἀδελφούς μου. Δὲν θὰ τολμούσαμε ποτὲ νὰ ἀπευθυνθοῦμε στὸν Χριστό, ἂν ἐμφανίζονταν μπροστὰ μας, οὔτε μὲ ρυθμὸ νωχελικὸ καὶ ράθυμο, οὔτε μὲ ἀγχώδη καὶ βιαστικό. Μὲ ἄλλα λόγια, τὸ σημεῖο-κλειδὶ εἶναι ἡ φυσικότητα τοῦ ρυθμοῦ. Μιὰ φυσικότητα πὸν πηγάζει ἀπὸ τὸ αἶσθημα ὅτι βρισκόμαστε σὲ διαπροσωπικὴ σχέση μὲ τὸν Κύριο. Διότι τὸ «ταπεινὸν καὶ κατανευγμένον» βλάπτεται μὲ τὸν ἀκατάλληλο ρυθμὸ, εἴτε εἶναι πολὺ ἄργος εἴτε πολὺ γρήγορος.

Ὁ ἄργος ρυθμὸς ἀπεξαρθρώνει τὸ νόημα τῶν λέξεων διότι ὑποτάσσει τὸν λόγο στὴν μελωδία. Αὐτὸ τὸ δεχόμαστε ἔστω γιὰ τοὺς ὕμνους (ἂν καὶ θὰ δικαιούμαστε νὰ ἔχουμε πολλές ἀντιρρήσεις γιὰ τὶς ὑπερβολές πὸν διαπράττονται), ἀλλὰ μὲ κανένα τρόπο γιὰ τὰ ἱερατικὰ μέρη. Κλασικὰ παραδείγματα πρὸς ἀποφυγὴν ἀποτελοῦν οἱ μακρόσυρτες αἰτήσεις ὅπως ἐκφέρονται ἀπὸ κάποιους διακόνους καὶ πρεσβυτέρους, καθὼς καὶ ἡ «βοαῖς ἀτάκτους» ἀπαγγελία τοῦ Ἄποστόλου ὅπως δυστυχῶς τὴ συνηθίζουν οἱ περισσότεροι ψάλτες. Πρόκειται γιὰ παραδείγματα κυριολεκτικὰ ἐν ψυχρῶ καταστροφῆς τοῦ νοήματος. Φανερώνουν ψυχικὴ χαλαρότητα, ἀποσύνδεσή μας ἀπὸ τὰ λεγόμενα, ἴσως καὶ νὰ προδίδουν κάποτε πρόθεση νὰ ἐπιδείξουμε τὶς φωνητικὲς μας ἰκανότητες. Συντελοῦν στὴν τροφοδοσία τοῦ πιστοῦ μὲ ποικίλους λογισμούς, σὰ νὰ τοῦ «δίνουμε ἀπολυτήριο» γιὰ νὰ ἀπασχολήσει μὲ κάτι ἄλλο τὴ σκέψη του.

Ὁ γρήγορος ρυθμὸς ὑποδηλώνει ἄγχος καὶ ἀδημονία. Μαρτυρεῖ ὅτι τὸ μυαλό μας ἀλλοῦ ἔχει συγκεντρώσει τὴν ἐνέργειά του. Ἐνδέχεται μερικὲς φορές νὰ δίνει (δικαιολογημένα ἢ ἀδικαιολόγητα) τὴν ἐντύπωση ὅτι κάνουμε ἀγγαρεία. Μεταδίδει νευρικότητα καὶ ἐπιταχύνει τὸν ὑποκειμενικὸ χρόνο τοῦ πιστοῦ ὁ ὁποῖος ἔτσι κουράζεται εὐκολώτερα κατὰ τὴ Λατρεία. Ἐπηρεάζει τὰ βρέφη καὶ τὰ παιδιά, γιὰ τὰ ὁποία τὸ μόνο νῆμα πὸν τὰ συνδέει μὲ

**Τὰ ἐρωτήματά σας καὶ οἱ προτάσεις σας
νὰ ἀπευθύνονται στὸν π. Βασίλειο Θερμό,
Ἐρατοῦς 11, Παλλήνη 153 51 ἢ στὸ
thermosv@otenet. gr.**

τὴ Λατρεία εἶναι τὰ συναισθήματα καὶ οἱ αἰσθήσεις. Ἄκυρώνει καὶ τὴν καλὴ προσπάθεια κάποιων κληρικῶν νὰ ἀπαγγείλουν τὶς εὐχές εἰς ἐπήκοον τοῦ λαοῦ διότι ἀχρηστεύει τὰ σωστικά τους νοήματα ἔτσι πὸν τὶς ἐκφέρουν ἀσθμαίνοντας.

Καὶ τὰ δυὸ ἄκρα μας δυσκολεύουν νὰ πάρομε στὰ σοβαρὰ τὸ ἔργο τῆς Θείας Οἰκονομίας, τὸ ὁποῖο διαδραματίζεται μπροστὰ μας κατὰ τὴ Λατρεία καὶ τὸ ὁποῖο διακηρύττουμε μὲ τὰ λόγια τῆς. Πρόκειται γιὰ ἓνα ἔργο κοσμοϊστορικῆς σημασίας πὸν ἀπαιτεῖ καὶ ἀνάλογη λεκτικὴ μεταχείριση. Ἄναγγέλλουμε στοὺς πιστοὺς τὸν ἀνακαινισμό τῶν ἰδίων καὶ τοῦ κόσμου, τίποτε λιγώτερο ἀπὸ αὐτό. Ἡ χαρὰ γι' αὐτὸν τὸν ἀνακαινισμό ἐκφράζεται μὲ τὴ μελωδία: ψάλλουμε καὶ ἀπαγγέλλουμε ἐμμελῶς ἐπειδὴ προεικονίζουμε τὴν κοινὴ μελλοντικὴ αἴνεση τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ταυτόχρονα, ὅμως, ἐξυπακούεται ὅτι αὐτὴ ἡ ἀναγγελία τῶν θαυμασιῶν του Θεοῦ ἀπαιτεῖ θεῖο φόβο καὶ συνοχὴ ψυχῆς, τὰ ὁποία δὲν ὑπηρετοῦνται ἀπὸ μία «ξεχειλωμένη» ἢ μιὰ ἀγχώδη Λατρεία.

Συνεπῶς δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ καθορίσουμε ἓναν ἀκριβῆ ρυθμὸ ἱερατικῆς ἀπαγγελίας πὸν θὰ ἰσχύει σὰν καλούπι γιὰ ὅλους μας. Ὁ καθένας ἀπὸ ἐμᾶς θὰ βρεῖ τὸν ρυθμὸ ἐκεῖνο πὸν τοῦ ταιριάζει, ἔτσι ὥστε νὰ διασώζεται ὁ σεβασμὸς πρὸς τὰ θεόπνευστα λόγια. Μόνο ὅταν αἰσθανόμαστε τὰ λόγια τῆς Λατρίας ὡς πολύτιμα θὰ μπορέσουμε νὰ τὰ ἀρθρώσουμε σὲ λόγο τέτοιο πὸν νὰ ἀγγίζει τὶς καρδιές καὶ τῶν λαϊκῶν ἀδελφῶν μας. Τότε ἡ εὐκρίνεια τῆς ὁμιλίας θὰ ἀποτελεῖ τὴ φυσικὴ συνέπεια τῆς ἐσωτερικῆς εὐκρίνειας τῶν λειτουργικῶν λόγων στὴν ψυχὴ μας. Ἐκεῖ ὅπου θὰ ἦχοῦν κρυστάλλινα συνεγείροντας κύματα εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Θεὸ Λόγο καὶ τοὺς φίλους Του, τοὺς ἁγίους.

Δηλαδή ὅταν παραμένει εὐκρινὴς γιὰ τὴν ψυχὴ μας ἡ σωτηρία. Ἡ ἀλλιῶς, μὲ τὰ λόγια τοῦ ἁγίου Νικοδήμου: «Λέγει ὁ προφήτης Δαβὶδ «ψάλατε συνετῶς... Ἄν, λοιπόν, ἡ ψυχὴ διακρίνει τὴν δύναμη τοῦ κάθε λόγου, καθὼς ἡ γεύση τὴν ποιότητα τοῦ φαγητοῦ, αὐτὸς ἐκπληρώνει τὴν δαβιτικὴ αὐτὴ ἐντολή».

ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ

(Οι επιστολές απηχούν αποκλειστικά απόψεις των υπογραφομένων)

4 Δεκεμβρίου 2006

Κύριε Διευθυντά,

Το Σάββατο το πρωί (25.11.2006) παρακολούθησα την τηλεοπτική έκπομπή «MEGA Σαββατοκύριακο», όπου άναμεσα σε «γέλια και χαρές» οι δύο «χαρούμενοι» τηλεπαρουσιαστές με πλάγιο τρόπο και πολλά ύπονοουμένα παρουσίασαν άπαξιωτικά τον άγώνα έκσυγχρονισμού των Έρωτων Ναων της Έκκλησίας στη προσπάθεια μηχανοργάνωσής τους για την έξυπνη χρήση του κοινού (έκδοση πιστοποιητικών βαπτίσεων, γάμου κ.λπ.) και στη χρήση του Internet.

Ός τηλεθεατής, χρήστης του Internet και μέλος της «Όρθοδόξου Άνατολικής του Χριστού Έκκλησίας» –όπως έξ άλλου και οι περισσότεροι έξ ύμων– δέν σās κρύβω την άγανάκτησή μου, τόσο για τὰ όσα παρουσιάσθηκαν στην έκπομπή αυτή του MEGA, πού κάθε άλλο παρά σωστή ένημέρωση άποτελούν, όσον και για τον τρόπο με τον όποιο σχολιάσθηκαν τὰ όσα παρουσιάσθηκαν εκεί. Όταν ό κάθε φορέας έχει άυτονόητα τό δικαίωμα νά χρησιμοποιεί τό Internet και τις νέες τεχνολογίες για νά προβάλλει τις δραστηριότητές του και νά έπικοινωνεί με τό κοινό, γιατί έπιλεκτικά, όταν ή Έκκλησία κάνει άκριβώς αυτό πού κάνουν και οι ύπόλοιποι, άντιμετωπίζεται είρωνικά και με σκωπτικά σχόλια;

Είναι λυπηρό νά κατακρίνεται ή Έκκλησία από την μία ως δήθεν όπισθοδρομική και από την άλλη –όταν καινοτομεί εκεί όπου της έπιτρέπεται νά καινοτομήσει– νά δέχεται σαρκασμούς και είρωνειές. Ποιός είναι αυτός πού έχει όριοθετήσει, πώς και για ποιόν σκοπό πρέπει νά χρησιμοποιείται τό e-mail; Διότι έγινε θέμα είρωνικού σχολιασμού ότι χρησιμοποιείται τό e-mail για την «άποστολή όνομάτων για μνημόνευση». Υπάρχει κάτι κακό σ' αυτό;

Άκόμη, ή είδηση πού μεταδόθηκε από την έκπομπή «MEGA Σαββατοκύριακο» είναι ότι μέσω του Internet «τελούνται άκολουθίες, τις όποιες μπορεί νά παρακολουθήσει ό καθένας». Αυτό

είναι τελείως άνευλικρινές, διότι δέν υπάρχει Ναός πού νά μεταδίδει Έρες Άκολουθίες μέσω Internet, ούτε προτρέπεται ό πιστός νά προσεύχεται μέσω Internet –διότι κι αυτό είπώθηκε από τους 2 «χαρούμενους τηλεπαρουσιαστές». Στα έκκλησιαστικά web sites μπορεί νά βρει κανείς κείμενα, δελτία τύπου ή άνακοινώσεις και άρθρα σχετικά με την πίστη μας, άκόμα και θρησκευτικούς ύμνους, τους όποιους μπορεί νά κατεβάσει ή νά άκούσει άπ' εύθείας –αυτό δηλαδή πού συμβαίνει σε χιλιάδες sites, άλλων φορέων και χωρίς «κάποιους» νά ένοχλούνται εκεί. Άκόμη, δέν μπορώ νά καταλάβω γιατί είναι κακό νά μηχανοργανωθεί ένας ναός με ήλεκτρονικό ύπολογιστή όταν σε όλους τους τομείς γίνεται προσπάθεια νά καταπολεμηθεί ή ύπάρχουσα γραφειοκρατία.

Τέλος, πιστεύω ότι ή έντύπωση πού σχηματίσαν για την Έκκλησία όσοι παρακολούθησαν την έκπομπή «MEGA Σαββατοκύριακο» είναι τουλάχιστον άδικη, άστοχη και δέν άντιπροσωπεύει καθόλου την πραγματικότητα.

Δέν είναι δίκαιο νά κατηγορείται από «κάποιους» ή Έκκλησία από την μία ότι δήθεν «άνήκει στον Μεσαίωνα», ότι δέν «έκσυγχρονίζεται» και από την άλλη νά προσπαθούν «κάποιους» νά την γυρίσουν πίσω στον Μεσαίωνα. Μήπως και ή χρήση του τηλεφώνου, του φάξ ή των ήλεκτρικών λαμπτήρων στους ναούς είναι σκοταδιστική και για νά έπιστρέψουμε στο «φώς» πρέπει νά χρησιμοποιούνται στο έξής μόνο κεριά; Έκτός... και έάν όλα παίζονται στον βωμό της έξασφάλισης τηλεθέασης με την δημιουργία πλασματικών «είδησεων» ή βέβαια έάν ύπάρχουν σκοπιμότητες περιθωριοποίησης της Έκκλησίας και έντολές «άνωθεν», κάτι πού πολύ άκούγεται στις μέρες μας.

Φιλικά
Γεράσιμος Βλάχος
Κοινωνικός Λειτουργός
Χαριλάου Τρικούπη 83,
106 81 Άθήνα

ΕΙΔΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Του κ. Κωνσταντίνου Χολέβα

**Κώστας Σαρδελής:
Ένας Έλληνορθόδοξος μαχητής**

Έξεδήμησεν εις Κύριον στις 4.1.2007 ό γνωστός δημοσιογράφος και συγγραφέας Κώστας Σαρδελής σε ήλικία 76 έτων. Ό σπουδαίος αυτός άνθρωπος των Γραμμάτων υπήρξε σθεναρός μαχητής υπέρ της Όρθοδοξίας και του Έλληνισμού, άκούραστος μελετητής και έρευνητής των ιστορικών αρχείων, άγωνιστής υπέρ της Παραδόσεως της Ρωμηοσύνης και σεμνός έπαγγελματίας δημοσιογράφος στον άθηναϊκό Τύπο. Ίσως τό πιο γνωστό του βιβλίο είναι «Ό Άγιος των Σκλάβων», με τό όποιο έκανε εύρύτερα γνωστό στον τόπο μας τον Άγιο Κοσμά των Αιτωλώ. Άλλα έργα του είναι «Μάξιμος ό Γραικός», «Και έγινετο Φώς: Κύριλλος και Μεθόδιος», «Η Προδομένη Παράδοση», «Η Ρωμηοσύνη και ό Φώτης Κόντογλου», τό «Συναξάρι του Γένους» και πολλά άλλα. Με τό Συναξάρι του Γένους –πού γνώρισε πολλαπλές εκδόσεις– ό Κώστας Σαρδελής μάς έδωσε με τρόπο λογοτεχνικό και ταυτοχρόνως έπιστημονικά τεκμηριωμένο την συνοπτική βιογραφία μεγάλων μορφών της Τουρκοκρατίας, δασκάλων, συγγραφέων, Έθνομαρτύρων και Νεομαρτύρων. Λόγω και της καταγωγής του από την Αιτωλοακαρνανία άσχολήθηκε ιδιαίτερος με τον βίο και τὰ έργα του έθνικού μας ποιητή Κωστή Παλαμά, για τον όποιο έγραψε τό τρίτομο έργο «Ό Άσάλευτος Ταξιδιώτης». Ό Κώστας Σαρδελής πραγματοποίησε μεγάλο αριθμό όμιλιών σε όλη την Ελλάδα, την Κύπρο και την Όμογένεια επί θεμάτων έθνικών και ιστορικών. Στην περίοδο 2001-2003 διετέλεσε τακτικός συνεργάτης του Ραδιοφωνικού Σταθμού της Έκκλησίας της Ελλάδος. Βραβεύθηκε για τό πολυσχιδές έργο του από την Άκαδημία Άθηνων και υπήρξε μέλος του Δ.Σ. της Έθνικής Έταιρίας Έλλήνων Λογοτεχνών. Την θλίψη του για την άπώλεια του πιστού αυτού τέκνου της Έκκλησίας μας έξέφρασε ό

Μακαριώτατος Άρχιεπίσκοπος Άθηνων και πάσης Ελλάδος κ. Χριστόδουλος. Φίλε Κώστα, αιωνία σου ή μνήμη!

**Η Γαλλική Βουλή άνησυχεί για
τις παραθρησκείες**

Στις 19.12.2006 τό Γαλλικό Πρακτορείο Ειδήσεων μετέδωσε την συγκλονιστική πληροφορία ότι 40.000 έως 80.000 παιδιά έχουν πέσει θύματα των αίρέσεων και των παραθρησκείων στην Γαλλία. Τὰ στοιχεία προκύπτουν από σχετική έρευνα της Γαλλικής Βουλής, ή όποία καταδικάζει την όλιγορία των δημοσίων υπηρεσιών. Σ' αυτή την έρευνα τὰ μέλη μιας έξεταστικής έπιτροπής της Βουλής κρούουν τον κώδωνα του κινδύνου για τους άνηλικούς αυτούς πού «τους κλέβουν τη νεότητά» και βρίσκονται σε «κατάσταση κινδύνου», έξ αίτίας του προσηλυτισμού, των άθλιων συνθηκών διαβίωσης, του έγκλεισμού σε παραθρησκευτικές «κοινότητες» και της έλλειψης ιατρικής περιθάλψης. Η έρευνα θεωρεί ότι οι γαλλικές δημόσιες υπηρεσίες είναι ένοχες για «άδιαφορία ή άκόμη και για άνοχή» σε σχέση με αυτά πού δημιουργούν οι αίρέσεις. Άναφέρονται κυρίως στην έλλειψη έλέγχου της εκπαίδευσης όπως έπίσης και στους ιδιωτικούς οργανισμούς σχολικής ύποστηρίξεως –πού εύρίσκονται σε πλήρη έξάπλωση στην Γαλλία– και στους όποιους μπορούν νά εισχωρήσουν οι παραθρησκείες. Τὰ μέλη της Έπιτροπής συνιστούν νά είναι άπαγορευθεί ή άρνηση μεταγίσεως αίματος (περίπτωση Μαρτύρων του Έχωβά) και νά μη δίδεται άδεια ψυχοθεραπευτού στους διαφόρους γκουρού. Η Έπιτροπή της Γαλλικής Βουλής διαπιστώνει ότι τὰ κοινά χαρακτηριστικά των αίρέσεων πού δρουν στην Ευρώπη είναι: Διανοητική άποσταθεροποίηση του θύματος, υπερβολικές οικονομικές άπαιτήσεις, στρατολόγηση παιδιών και δολία έκμετάλλευση της καταστάσεως άγνοίας ή άδυναμίας. Άς έλπίσουμε οι έπιστημάνσεις αυτές νά

διαβασθούν και από τους Έλληνες άρμοδιους. Μαζί με τις Χριστουγεννιάτικες εϋχές του ό

Όρθοδοξία και βιοτική μέριμνα

Σεβ. Μητροπολίτης Καισαριανής, Βύρωνος και Ύμηττου κ. Δανιήλ μας απέστειλε τὸ νέο βιβλίο του με τίτλο «Τὰ Βιοτικά μας Α΄». Πρόκειται για μία καλαίσθητη ἔκδοση 232 σελίδων, τὴν ὁποία ἐπιμελήθηκε ἡ γυναικεία Ἀδελφότης τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίου Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου Καρέα. Τὸ πόνημα αὐτὸ ἀναφέρεται στὴν Ὁρθόδοξη Χριστιανικὴ διδασκαλία ἐπὶ ἔξι ζητημάτων πού ἀπασχολοῦν τὴν καθημερινὴ ζωὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ συγκεκριμένα στὴν Τροφή, τὴν Κατοικία, τὴν Ἐνδυμασία, τὴν Χαρά, τὴν Λύπη καὶ τὴν Ἀσθένεια. Γράφει περὶ αὐτῶν στὴν Εἰσαγωγή του ὁ Σεβασμώτατος: «Κατὰ τὴν ὀρθόδοξη διδασκαλία ὁ ἄνθρωπος εἶναι διφυής, συγκείμενος ἀπὸ δύο στοιχεῖα: Τὴν ψυχὴν, πού εἶναι πνευματικὴ καὶ τὸ σῶμα, πού εἶναι ὕλικό. Καθένα ἀπὸ τὰ δύο αὐτὰ συστατικὰ ἔχει τὶς ἀνάγκες του καὶ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὸν τρόπο μὲ τὸν ὁποῖο τὸ σύμφυτο μ' αὐτὸ στοιχεῖο ἱκανοποιεῖ τὶς ἀνάγκες του, ἄλλοτε εὐεργετικὰ καὶ ἄλλοτε ἐπιζήμια. Ἀφ' ὅτου εἰσηλθε ἡ ἀμαρτία στὸν ἄνθρωπο, ἀνετράπη ἡ τάξις, ἡ θέσις καὶ ἡ σχέσις τῶν δύο συστατικῶν του. Ὁ ἀπόστολος Παῦλος περιγράφει στὴν ἐπιστολὴ του πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Γαλατίας αὐτὴ τὴν κατάσταση τῆς πνευματικῆς καὶ ὑπαρξιακῆς ἀκαταστασίας ὡς ἑξῆς: «Ἡ γὰρ σὰρξ ἐπιθυμεῖ κατὰ τοῦ πνεύματος, τὸ δὲ πνεῦμα κατὰ τῆς σαρκός». Ταῦτα δὲ ἀντίκειται ἀλλήλοις, ἵνα μὴ ἂν θέλητε ταῦτα ποιῆτε». Δηλαδή: Ἡ σὰρκα ἐπιθυμεῖ ἀντίθετα πρὸς τὸ πνεῦμα, τὸ δὲ πνεῦμα ἐπιθυμεῖ ἀντίθετα πρὸς τὴν σὰρκα. Αὐτὰ δὲ ἀντιτίθενται καὶ ἀνταγωνίζονται τὸ ἕνα τὸ ἄλλο, ὥστε νὰ μὴ πράττετε ἐκεῖνα τὰ ὁποῖα θέλετε. Καὶ προσθέτει ὁ Σεβασμώτατος: «Ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ τοποθετεῖ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου στὶς σωστὲς βάσεις τῆς κατὰ τὸ θεῖο θέλημα, γιὰ νὰ μὴ ταλαιπωροῦμεθα ἀπὸ τὴν ἀκαταστασία πού προκαλεῖ ἡ ἀμαρτία. Μὲ τὸ φῶς τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ θὰ ἐξέλθουμε ἀπὸ τὴν ὑπαρξιακὴ ἀκαταστασία καὶ θὰ ὑπερβῶμε τὰ κτιστὰ καὶ πτωτικὰ ὄρια τῆς ζωῆς μας».

Ἀπὸ τὸ γυναικεῖο Ἱσυχαστήριον τοῦ Εὐαγγε-

Διδάγματα Χαρισματικῶν Γεροντᾶδων

λιστοῦ Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, πού εὑρίσκεται στὴν περιοχή Σουρωτῆς Θεσσαλονίκης (Ἱερὰ Μητρόπολις Κασσανδρείας), ἐξεδόθη ὁ Ε' τόμος τῶν Λόγων τοῦ μακαριστοῦ π. Παΐσιου τοῦ Ἀγιορείτου. Ὁ τόμος αὐτὸς ἔχει τίτλο ΠΑΘΗ ΚΑΙ ΑΡΕΤΕΣ καὶ περιλαμβάνει ἀποσπάσματα συζητήσεων ἐπὶ πνευματικῶν θεμάτων πού εἶχε ὁ χαρισματικὸς Γέρον με τὶς μοναχὲς τοῦ Ἱσυχαστηρίου. Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτὴ διαπιστώνουμε πόσο μεγάλη ζήτηση ἔχουν γενικότερα τὰ βιβλία, τὰ ὁποῖα ἀναφέρονται στὸν βίο, τοὺς λόγους καὶ τὰ ἔργα σπουδαίων χαρισματικῶν Γεροντᾶδων ὅπως ἦσαν οἱ μακαριστοὶ π. Παῖσιος, π. Πορφύριος, π. Ἰάκωβος (τῆς Μονῆς Ὁσίου Δαβὶδ Εὐβοίας) κ.ἄ. Δὲν γνωρίζω πὼς ἀκριβῶς γίνονται οἱ μετρήσεις τῶν εὐπώλητων βιβλίων, δηλαδὴ ἐκείνων πού ἔχουν τὴ μεγαλύτερη κυκλοφορία στὴν χώρα μας, ἔχω πάντως τὴν ἐντύπωση ὅτι τὰ μεταξὺ τῶν πραγματικῶν best sellers στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Κύπρο κατατάσσονται τὰ βιβλία πού περιέχουν τὶς διδασκαλίες τῶν διακριτικῶν Γεροντᾶδων. Πολλοὶ Ὁρθόδοξοι Ἕλληνες ἀναζητοῦν στὰ λόγια αὐτὰ πνευματικὴ καθοδήγηση καὶ ψυχικὴ ἀνακούφιση μακρὰ ἀπὸ τὴν ματαιότητα τῶν καθημερινῶν ἀκουσμάτων. Πρόκειται γιὰ ἕνα φαινόμενο παρήγορο καὶ ἐλπιδοφόρο.

Ἐπιμερωτικό φυλλάδιο γιὰ τὴν προστασία τῶν Ἱ. Ναῶν καὶ τοῦ Ἐκκλησιασματος ἐξέδωσε καὶ ἀπέστειλε στοὺς Ἐφημερίους ἡ Ἱ. Σύνοδος.

ΒΙΒΛΙΟ παρουσίαση

Πρωτ. Παναγιώτη Καποδίστρια

Κεφάλαια Θεολογίας τοῦ Περιβάλλοντος

Ἱ. Μ. Ζακύνθου

Πολυγραφώτατος ὁ π. Παν. Καποδίστριας, ἀσχολήθηκε στὸ παρελθόν τόσο μὲ ἱστορικά, λογοτεχνικά καὶ φιλολογικὰ θέματα πού ἔχουν κυρίως σχέση μὲ τὴν πολυτραγουδημένη πατρίδα του, ὅσο καὶ μὲ κεφάλαια τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς καὶ πρακτικῆς πού πολλὰ παρέχει στὸν ἀναγνώστη μὲ τὰ ἐλεγμένα στοιχεῖα πού προσφέρει ἀλλὰ καὶ μὲ τὸν ἀδρό, σαφὴ, ἀπλὸ καὶ ἐκφραστικὸ του λόγο, πού ἐλκύει τὸν ἀναγνώστη νὰ προσέξει τὰ γραφόμενά του. Πρόσφατα ἐξέδωσε ἕνα πολὺ ἐνδιαφέρον βιβλίο, συμβολὴ στὴν Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία, ὅπου καταγράφονται ὅλοι οἱ ἐπίσκοποι πού

κατάγονται ἀπὸ τὴν Ζάκυνθο καὶ διακόνησαν ἀπὸ παλαιότατων χρόνων στὴν πατρίδα τους ἢ σὲ Ἐκκλησίες ἐκτὸς τῆς Ἑλλαδικῆς. Στὸ νέο βιβλίο του ἐπιχειρεῖ νὰ κηρύξει συστράτευση ὅλων τῶν φορέων χωρὶς παρωπίδες καὶ ἀποκλεισμοὺς γιὰ τὴν σωτηρία τοῦ Περιβάλλοντος ἐνώπιον τοῦ «κοινοῦ παρανομαστῆ» στὸν ὁποῖο συναντᾶται ἡ ἀνθρωπότητα, πού λέγεται Νέμεση». Ἀφοῦ ἀναφερθεῖ στὴν ἀμφίδρομη σχέση θρησκείας καὶ περιβάλλοντος καὶ στὸν 103ο Ψαλμὸ, τὸν ὁποῖο παραθέτει καὶ σὲ νεοελληνικὴ ἀπόδοση, ἀναλύει τὴν θέση καὶ τὴν ἀξία τοῦ σώματος μὲ βάση τὴν πατερικὴ διδασκαλία, ἀσχολεῖται μὲ τὰ Θεοφάνια σὲ σχέση μὲ τὸν ἀφθαρτισμὸ τοῦ Περιβάλλοντος καὶ ἐπιχειρεῖ μίαν ἀπὸ θεολογικὴ ἀποψη, οἰκολογικὴ προσέγγιση στὴν «Ἀποκάλυψη» τοῦ Ἰωάννη. Κάνει ἐπίσης λόγο γιὰ τὴν ὀρθόδοξη ἀσκητικὴ καὶ τὸ φυσικὸ περιβάλλον, τὶς πρωτοβουλίες τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου καὶ παραθέτει σχετικά μὲ τὸ θέμα κείμενα καὶ ἐπιλογή θεολογικῆς βιβλιογραφίας γιὰ τὸ περιβάλλον καὶ τὴν ὀρθοδοξία. Μιὰ πολὺ γλαφυρὴ καὶ πλούσια σὲ πτυχὲς ἀνάλυση ἐνὸς φλέγοντος παγκοσμίου θέματος, ἀναδεικνύοντας ἀποδεικτικὰ τὸ σχετικὸ διαχρονικὸ ἐνδιαφέρον τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν «πολύπαθη» Δημιουργία.

ΛΙΤΣΑ Ι. ΧΑΤΖΗΦΩΤΗ

ΔΙΣΚΟ παρουσίαση

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

«Δωδεκάνησα»

Σκοποὶ καὶ Τραγούδια

Μουσικὴ Ἐπιμέλεια: Μανώλης Καρπάθιος Παντ. Ἀναστασόπουλος

Τὰ Δωδεκάνησα ἔχουν νὰ παρουσιάσουν ἕνα πραγματικὸ θησαυρὸ σὲ τραγούδια, τραγουδιστὰδες καὶ ὀργανοπαῖκτες πού ἄφησαν πίσω τους μιὰ πλούσια παρακαταθήκη. Μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι πρόκειται γιὰ μιὰ παράδοση πού γεννήθηκε στὰ

ἴδια τὰ νησιά, μὲ τὸν ἰδιαιτέρου τρόπο ζωῆς καὶ τὰ κοινὰ προβλήματα τῶν κατοίκων τους. Οἱ μελωδίες πολλῶν τραγουδιῶν θυμίζουν ἀρχαιοελληνικοὺς τρόπους καὶ βυζαντινοὺς ψαλμοὺς καὶ εἶναι σὲ ἤχους γνώριμους καὶ οἰκείους σὲ ὄσους ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἑλληνικὴ μουσικὴ. Ἡ παρούσα πολυτελὴς ἔκδοση ἀποτελεῖται ἀπὸ διπλὸ ψηφιακὸ δίσκο καὶ πολυσέλιδο βιβλίο, οἱ μουσικοὶ καὶ οἱ ἐρμηνευτὲς τῶν τραγουδιῶν ἐρμήνευσαν καθένας τραγούδια ἀπὸ τὸν τόπο του, ἐκφράζοντας τὰ βιώματά του, ἔτσι μένει ζωντανὴ ἡ παράδοση, ἡ ἱστορία, ἡ ντοπιολαλιὰ καὶ ἡ γνήσια ἐκφραση ἐνὸς λαοῦ πού ἔμαθε νὰ ἀντιστέκεται στὸ χρόνο. Ἐκεῖνο, ὅμως, πού δίνει ξεχωριστὴ ἀξία στὸ δίσκο εἶναι πὼς ἡ ἐπιμέλεια ἔχει γίνε μὲ ἀγάπη καὶ μεράκι ἀπὸ ἀνθρώπους πού ἀγαποῦν τὸν τόπο τους. Ὁ Μανώλης Καρπάθιος καὶ ὁ Παντελῆς Ἀναστασόπουλος ἔχουν κάνει ἐξαιρετικὴ δουλειά, δίνοντας σὲ ὅλους ἐμᾶς, τοὺς μουσικοφίλους ἀκροατὲς, τὴν εὐκαιρία νὰ ἀπολαύσουμε ἕνα δίσκο συλλεκτικῆς ἀξίας.

ΜΑΡΙΝΕΛΛΑ ΠΟΛΥΖΩΗ

Ο ΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ

«Σὺ εἶ ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ»

ΚΥΡΙΑΚΗ Α΄ ΝΗΣΤΕΙΩΝ (ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ)

(Ἰω. α΄ 50)

Στὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα τῆς Α΄ Κυριακῆς τῶν Νηστεῶν, τῆς Ὁρθοδόξιας, περιέχεται ἡ ὁμολογία τοῦ Ναθαναὴλ πρὸς τὸν Χριστό: «Ραββί: Σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ».

Ἡ ἀξία τῆς ὁμολογίας «σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ» εἶναι μεγάλη: Μαρτυρήθηκε ἀπὸ τὸν οὐράνιο Πατέρα· ἀποκαλύφθηκε στὸν Τίμιο Πρόδρομο καὶ τοὺς Μαθητές· ἐπισφραγίσθηκε ἀπὸ τὸν Χριστό· ὀριοθετήθηκε καὶ διαφυλάχθηκε μὲ ἀγῶνες ἀπὸ τοὺς Θεοφόρους Πατέρες· πιστεύθηκε ἀπὸ τοὺς σωζόμενους ὄλων τῶν ἐποχῶν· ἐγίνε ἀδιάλειπτη εὐχή στὰ στόματα τῶν ἀσκητῶν· ἀποτελεῖ τὴν βάση τῆς πίστεως· φανερώνει τὸν λόγο τῆς δημιουργίας. Ὁ Χριστὸς δὲν εἶναι υἱὸς ἐξ υἰοθεσίας, δὲν εἶναι υἱὸς κατὰ Χάρη, ἀλλὰ εἶναι ὁ κατὰ φύσιν μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ Πατρὸς καὶ τὸ ἀρχέτυπο τῆς δημιουργίας τοῦ ἀνθρώπου.

Τὴν ἴδια ὁμολογία ἐξέφρασε καὶ ὁ Ἀπόστολος Πέτρος, ὅταν εἶπε: «Σὺ εἶ ὁ Χριστὸς ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ τοῦ ζῶντος», ὅμως ἡ ἀπάντηση τοῦ Χριστοῦ ἦταν διαφορετικὴ. Ἐνῶ στὸν Ἀπόστολο Πέτρο εἶπε ὅτι ἡ ὁμολογία τοῦ ἦταν ἀποκάλυψη τοῦ Οὐρανίου Πατρὸς καὶ ἡ «πέτρα» πάνω στὴν ὁποία θὰ στερέωνε τὴν Ἐκκλησία Του (Μάτθ. ις΄ 16-19), τὸν Ναθαναὴλ τὸν παρέπεμψε σὲ μελλοντικὲς μεγαλύτερες ἐμπειρίες—«μείζω τούτων ὄψε»— πού θὰ τὸν στερέωναν καὶ θὰ τὸν τελειοποιούσαν. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος, ἐρμηνεύοντας αὐτὴν τὴν διαφορά, διδάσκει ὅτι τὰ ἴδια λόγια εἶπαν οἱ δύο Μαθητές, ἀλλὰ ὄχι μὲ τὸ ἴδιο νόημα. Ὁ Πέτρος, ἔχοντας προσωπικὴ ἀποκάλυψη, ὁμολόγησε τὸν Χριστὸ «ὡς Θεὸν ἀληθῆ», ἐνῶ ὁ Ναθαναὴλ, ἔχοντας μία ἀτελὴ πίστη ἀπὸ ὅσα θαυμαστά ἄκουγε καὶ ἔβλεπε, τὸν ὁμολόγησε ὡς «ψιλὸν ἄνθρωπον», γι' αὐτὸ καὶ τὸν ὀνόμασε «βασιλιά τοῦ Ἰσραὴλ» προσδίδοντας ἔθνικὸ χαρακτήρα στὴν Βασιλεία τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ πού ἦλθε νὰ σώσει τὸν Ἀδὰμ παγγενῆ.

Καὶ στὴν φράση τοῦ Ναθαναὴλ «σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ» ὁ Χριστὸς δὲν παραμένει στὶς λέξεις, ἀλλὰ βλέπει τὸ νόημά τους καὶ τὴν καρδιά τοῦ λέγοντος. Ἔτσι, διακρίνει στὰ λόγια τοῦ Μαθητῆ μία ἀνθρώπινη καὶ ἔθνικὴ ἀντίληψη, τὴν ἴδια στιγμή πού ὁ ἴδιος τὸν ἀποκαλεῖ «ἀληθῶς Ἰσραηλίτην».

Σχετικὰ μὲ αὐτὸ μπορούμε νὰ παρατηρήσουμε ὅτι τὸ ὄνομα Ἰσραὴλ γίνεται ἀποδεκτὸ ἀπὸ τὴν Ἐκκλησία μας κυρίως γιὰ δύο λόγους: Πρῶτον, γιατί ἀναφέ-

Ἄρχιμ. Καλλινίκου Γεωργάτου,
Ἱεροκήρυκος Ἱ. Μ. Ναυπάκτου καὶ Ἁγ. Βλασίου

ρεται στὴν σαρκικὴ ρίζα τοῦ Χριστοῦ πού ἔφθανε μέχρι τὴν Θεοτόκο καὶ ἔπρεπε νὰ καλλιεργηθῆ καὶ νὰ προστατευθεῖ. Δεύτερον, γιατί δόθηκε στὴν Παλαιὰ Διαθήκη ἀπὸ τὸν ἴδιο τὸν Ἄσαρκο Υἱὸ τοῦ Θεοῦ ὡς εὐλογία στὸν Ἰακώβ πού πορευόταν πρὸς συνάντηση τοῦ ἀδελφοῦ του Ἠσαῦ. Ὁ Ἰακώβ «πάλεψε» ὅλη τὴν νύκτα μόνος μὲ ἓνα «ἄνθρωπο» πού εἶχε «εἶδος Θεοῦ» (ὁ Ἄσαρκος Λόγος), ὁ Ὅποιος, μετὰ τὴν ὀλονύκτια πάλη—πού δηλώνει τὴν ἐμπονη προσευχὴ τοῦ Ἰακώβ—εὐλόγησε τὸν Ἰακώβ ὀνομάζοντάς τον «Ἰσραὴλ», γιατί «ἐνίσχυσας μετὰ Θεοῦ, καὶ μετ' ἀνθρώπων δυνατὸς ἔσση» (Ἐξ. λβ΄, 25-32).

Τέτοιοι Ἰσραηλίτες - πιστοὶ ἀναζητητές τοῦ Χριστοῦ ἦταν ὁ Φίλιππος καὶ ὁ Ναθαναὴλ, ὅπως φανερώνει τὸ ρῆμα «εὐρήκαμεν», οἱ ὁποῖοι ἐπειδὴ «ἐνίσχυσαν» στὴν «πάλη» τους μὲ τὸν Θεό, ἐγίναν καὶ δυνατοὶ μετὰ τῶν ἀνθρώπων. Μὲ τὴν εὐρύτερη καὶ πνευματικὴ αὐτὴ ἔννοια ὁ Χριστὸς εἶναι βασιλιάς τοῦ Ἰσραὴλ, δηλαδή βασιλεύει στὶς προαιρέσεις ὧσων ἐπίμονα, ἐμπονα καὶ ἄδολα τὸν ἀναζητοῦν, γι' αὐτὸ καὶ κατὰ τὴν θεία Λειτουργία, στὴν περίοδο τῆς Καινῆς Διαθήκης, συνεχίζουμε νὰ ἀναφερόμαστε σὲ Αὐτὸν μὲ τὰ λόγια: «ὁ τῶν σεραφεὶμ Κύριος, ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραὴλ...».

Τὴν μεγάλη καὶ σωτήρια ἀποκάλυψη καὶ προσωπικὴ γνώση τῆς θεότητος καὶ βασιλείας τοῦ Χριστοῦ μπορούν νὰ τὴν προσεγγίσουν οἱ Χριστιανοὶ σταδιακὰ μὲ δύο τρόπους, ὅπως τὸ δηλώνει καὶ τὸ πολῦτιμο ὄνομα «πιστός»: Πιστός, κατ' ἀρχάς, εἶναι αὐτὸς πού ἐμπιστεύεται μὲ ἀπλότητα καὶ ἀγαθότητα, χωρὶς δόλο στὴν διδασκαλία τοῦ Χριστοῦ, καί, κυρίως, πιστὸς ὀνομάζεται αὐτὸς στὸν ὁποῖον ἐμπιστεύθηκαν τὰ θεία μυστήρια καὶ μνήθηκε σὲ αὐτὰ διὰ τῆς προσωπικῆς ἀναγεννήσεως, πληρούμενος μὲ Ἁγίον Πνεῦμα (ἅγιος Συμεὼν Νέος Θεολόγος).

Ἀναζητῶντες μὲ πόνο, κατηχούμενοι μὲ ἀκρίβεια, ἐμπιστευόμενοι μὲ ἀπλότητα, ἐλπίζουμε νὰ ἀναδειχθοῦμε καὶ πιστευόμενοι μὲ θυσία τὰ θεία μυστήρια τῆς Ἁγίας Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, πού θεμελιώθηκε πάνω στὴν «πέτρα» τῆς σωτηρίου ὁμολογίας τῆς θεότητος τοῦ Χριστοῦ.

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΑ

στιγμιότυπα

Φωτογραφίες τοῦ Χρήστου Μπόνη καὶ τῶν Ἱερῶν Μητροπόλεων

Ὁ Σεβ. Χίου μετὰ τὴν ἐκδήλωση γιὰ τὴ συμπλήρωση 27 ἐτῶν Ἀρχιερατικῆς Ποιμαντορίας του (16.12.06)

Τὶς οἰκογένειες τῶν δολοφονηθέντων κυνηγῶν στὸ Ἀγρίνιο ἐπισκέφθηκε ὁ Μακ. συνοδευόμενος ἀπὸ τοὺς Σεβ. Ναυπάκτου καὶ Αἰτωλοακαρνανίας (21.12.06).

Τὶς Φυλακὲς Κορυδαλλοῦ ἐπισκέφθηκε ὁ Μακαριώτατος συνοδευόμενος ἀπὸ τὸν Σεβ. Νικαίας κ. Ἀλέξιο (22.12.06).

Ὁ Σεβ. Καισαριανῆς καὶ οἱ Κληρικοὶ πού ἔλαβαν μέρος στὸ Σεμινάριο Τελετουργικῆς στὸν Ἱ. Ν. Ἁγ. Γεωργίου Καρέα (13-14.12.06).

Χριστουγεννιάτικο γεῦμα στοὺς μετανάστες παρατέθηκε σὲ κεντρικὸ ξενοδοχεῖο τῶν Ἀθηνῶν (26.12.06).

Τὸ νεοανακαινισμένο Πνευματικὸ Κέντρο τῆς Ἱ. Μ. Σιδηροκάστρου (Δεκέμβριος 2006).